

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI
İKTİSAT BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

MİKRO KREDİLERİN KADININ GÜÇLENDİRİLMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ:
GAZİANTEP ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
ÖZLEM ÖZDEMİR

GAZİANTEP – 2019

**T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI
İKTİSAT BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**MİKRO KREDİLERİN KADININ GÜÇLENDİRİLMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ:
GAZİANTEP ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
ÖZLEM ÖZDEMİR**

**TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. ZEHRA VİLDAN SERİN**

GAZİANTEP – 2019

KABUL VE ONAY

Özlem ÖZDEMİR tarafından hazırlanan “MİKRO KREDİLERİN KADINLARIN GÜÇLENDİRİLMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: GAZİANTEP ÖRNEĞİ” başlıklı bu çalışma 17/06/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucu **başarılı** bulunarak jürimiz tarafından **Yüksek Lisans / Doktora** Tezi olarak kabul edilmiştir.

.....
(Başkan)

.....
(Üye)

.....
(Üye)

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım. / /

Doç. Dr. Mazlum ÇELİK

Enstitü Müdürü

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi / Doktora Tezi olarak sunmuş olduğum “MİKRO KREDİLERİN KADINLARIN GÜÇLENDİRİLMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: GAZİANTEP ÖRNEĞİ” başlıklı çalışmanın tarafımda, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve onurumla doğrularım.
...../...../.....

[İmza]

Özlem Özdemir

ÖNSÖZ

World Bank (WB)'ın son tahminlerine göre mikro finans programı, son 15 yılda 130 milyon insana ulaştı. Bunların en eskisi Grameen Bankasıdır. Grameen Bank'ın mucidi olan Muhammed Yunus 2006 yılında Nobel Ödülünü almıştır. Grameen Bank milyar dolar krediyi 3.7 milyon borçluya vermiştir. Kredilerin geri dönüşümü ise %98 oranında sağlanmıştır. Bu kredilerin %96'sı ise kadınlara aittir. Mikro finans kurumları kâr amaçlı kurumlara benzemezler. Banco de Solidario Bolıvyada kâr amaçlı olarak küçük kredilerden uzaklaşarak otomobil ve mortgage gibi krediler vermektedir. Fakat mikro finans kâr amaçlı işletmelere dönüşmemelidir. Bugün mikro finans kurumları sadece Bangladeş'te değil, Çin de, Hindistan'da, Türkiye de hatta ABD'nin bazı kısımlarında bile krediler vermektedirler.

Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanan "Mikro Kredi Etkinliği Gaziantep Örneği" başlıklı bu çalışmanın konusu, mikro kredinin kadınlara neler kazandırdığı (ölgüven/özsaygı, sosyo-ekonomik, sosyal statü vb.) ve kadınlar üzerindeki etkileri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışmalarım boyunca yol göstericim olan değerli hocam ve tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Zehra Vildan SERİN'e, bir an olsun desteğini ve yardımlarını esirgemeyen, maddi ve manevi her anlamda her zaman yanımda olan aileme, moral kaynağım olan arkadaşlarıma, Gaziantep Mikro Finans Kurumu yetkilisi Sayın Belkıs KURT ve ismini saymadığım diğer tüm arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunuyorum.

Özlem ÖZDEMİR

ÖZET

Gaziantep ilindeki Mikrofinans Kurumundan mikro kredi kullanan kadınların sosyo-ekonomik hayatlarına olası çeşitli demografik değişkenler bağlamında tespit etmek araştırmanın ana amacını teşkil etmektedir. Araştırmada belirlenen hipotezlerin analizi için anket yöntemi kullanılmıştır. Mikro kredi kullanan 151 kadın ile gerçekleştirilen saha araştırmasında;

Gaziantep ilindeki Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlardan toplanan veriler ışığında oluşturulan modele ilişkin analizler şöyle özetlenebilir; “Veri Toplama Yöntemi ve Ölçüm Araçları” başlığında detaylı bir şekilde bilgileri verilen ölçeklerin, araştırma verilerine uyumluluğunu tespit etmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Daha sonra hipotezlerin test edilmesi için de One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Testi) uygulanmıştır.

Çalışma 5 Bölümden oluşmaktadır. 1. Bölümde girişle beraber çalışma hakkında genel bilgi verilmiştir. 2. Bölümde mikro kredi ile ilgili genel bilgiler anlatılmaktadır. 3. Bölümde mikro kredinin Dünya’da ve Türkiye’deki örnekleri ve mikro kredinin faydaları yer almaktadır. 4. Bölümde örnek uygulama çerçevesinde araştırmanın nasıl yapıldığı ve elde edilen bulgulara yönelik bilgiler yer almaktadır. Son olarak 5. Bölümde araştırma sonucunda elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlar doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mikro Kredi, Mikro Kredi Uygulamaları, Kadınların Güçlendirilmesi, Sosyo-Ekonomik Düzey.

ABSTRACT

The main purpose of the study is to determine the socio-economic life of women using micro loans from the Microfinance Institution in Gaziantep in the context of various demographic variables. For the analysis of the hypotheses determined in the research, questionnaire method was used. In the field survey conducted with 151 women using micro credits;

Analyses related to the model formed in the light of data collected from women using micro-credit from Microfinance Institution in Gaziantep province can be summarized as follows; Confirmatory Factor Analysis (CFA) was applied to determine the compatibility of the scales detailed in the “Data Collection Method and Measurement Tools ine to the research data. Then, One-Way ANOVA was used to test the hypotheses. Micro Credit Efficiency

The study consists of 5 chapters. Chapter 1 provides an overview of the study. Chapter 2 provides an overview of micro-credit. 3 is an example of the benefits of micro-credit and micro-credit in the world and Turkey in the department. Chapter 4 provides information on how the research was conducted and the findings obtained within the framework of the sample application. Finally, in Section 5, the results of the research and recommendations are made in line with these results.

Key Words: Micro Credit, Micro Credit Applications, Empowering Women , Socio-Economic Level.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLolar LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xii

BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
---------------------------	----------

GİRİŞ.....	1
-------------------	----------

1.1. Giriş.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	4
1.4. Araştırmanın Hipotezi.....	4
1.5. Kısıtlamalar.....	7
1.6. Yöntem.....	7
1.7. Literatür Taraması.....	8

İKİNCİ BÖLÜM.....	12
--------------------------	-----------

MİKRO KREDİ VE GELİŞİMİ.....	12
-------------------------------------	-----------

2.1. Mikro Kredi Kavramı.....	13
2.2. Mikro Finans Kavramı.....	13
2.3. Mikro Finansman Kuruluşu.....	14
2.4. Mikro Kredinin Amaçları.....	14
2.5. Mikro Kredinin Faydaları.....	15

2.6.	Mikro Kredi Uygulamasının Etkileri	17
2.7.	Mikro Finans Kuruluşları ve Ticari Bankacılık Farkları.....	18
2.7.1.	Kredilerde Teminat Farkı.....	18
2.7.2.	Mevduat Farkı ve Para Çekme Tesisi.....	18
2.7.3.	Farklı Fiziksel ve Teknolojik Altyapılar.....	18
2.7.4.	İşletme Ölçeğinde ve Hedef Müşteri Boyutundaki Fark.....	19
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM		20
DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE MİKRO KREDİ UYGULAMALARI.....		20
3.1.	Dünya'da Mikro Kredi Uygulamaları.....	20
3.1.1.	Amerika Birleşik Devletleri.....	20
3.1.2.	Güneydoğu Asya ve Pasifik Bölgesi Uygulamaları.....	21
3.1.3.	Latin Amerika ve Karayipler Bölgesi.....	22
3.1.4.	Afrika.....	22
3.1.5.	Orta Doğu ve Kuzey Afrika (MENA) Bölgesi.....	22
3.1.6.	Güney Asya Bölgesi.....	23
3.1.7.	Doğu Avrupa ve Yakındoğu Asya Bölgesi.....	23
3.2.	Dünya'da Mikro Kredi Kuruluşları.....	25
3.2.1.	Hamilton Mikro Finans Kulübü.....	25
3.2.2.	Good Shepherd Mikro Finans Uygulaması.....	25
3.2.3.	Babyloan Mikro Kredi Uygulaması.....	26
3.2.4.	Crea-Sol Mikro Kredi Uygulaması.....	26
3.2.5.	Adie Mikro Kredi.....	27
3.3.	Türkiye'de Mikro Kredi Uygulamaları	27
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM		30

ÖRNEK UYGULAMA	30
4.1. Araştırmanın Yöntemi.....	30
4.2. Veri Toplama Yöntemi ve Ölçüm Araçları	31
4.3. Araştırmaya Katılanların Profiline Yönelik Frekans Analizleri.....	32
4.4. Ölçeklerin Yapı Geçerliliği ve Güvenilirliği.....	36
4.4.1. Keşfedici Faktör Analizi.....	37
4.4.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA).....	41
4.4.3. Güvenirlik Analizi.....	44
4.5. Hipotez Testleri.....	46
4.5.1. H1 Hipotezinin Testi.....	46
4.5.2. H2 Hipotezinin Testi.....	47
4.5.3. H3 Hipotezinin Testi.....	47
4.5.4. H4 Hipotezinin Testi.....	48
4.5.5. H5 Hipotezinin Testi.....	49
4.5.6. H6 Hipotezinin Testi.....	50
4.5.7. H7 Hipotezinin Testi.....	51
4.5.8. H8 Hipotezinin Testi.....	52
4.5.9. H9 Hipotezinin Testi.....	53
4.5.10. H10 Hipotezinin Testi.....	54
4.5.11. H11 Hipotezinin Testi.....	55
4.5.12. H12 Hipotezinin Testi.....	56
4.5.13. H13 Hipotezinin Testi.....	57
4.5.14. H14 Hipotezinin Testi.....	58
4.5.15. H15 Hipotezinin Testi.....	59
4.5.16. H16 Hipotezinin Testi.....	60
4.5.17. H17 Hipotezinin Testi.....	61

4.5.18. H18 Hipotezinin Testi.....	62
4.5.19. H19 Hipotezinin Testi.....	63
4.5.20. H20 Hipotezinin Testi.....	64
4.5.21. H21 Hipotezinin Testi.....	66
4.5.22. H22 Hipotezinin Testi.....	67
4.5.23. H23 Hipotezinin Testi.....	68
4.5.24. H24 Hipotezinin Testi.....	69
BEŞİNCİ BÖLÜM	71
SONUÇ VE ÖNERİLER	71
KAYNAKÇA	76
EKLER.....	81

TABLULAR LİSTESİ

Sayfa No:

Tablo 1. TGMP Kapsamında Sayısal Veriler	28
Tablo 2. TGMP Mikro Kredi Çeşitleri ve Diğer Mikro Finans Hizmetleri	29
Tablo 3. Ankete Cevap Verenlerin Yaşa Göre Dağılımları.....	32
Tablo 4. Ankete Cevap Verenlerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımları.....	32
Tablo 5. Ankete Cevap Verenlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları	33
Tablo 6. Ankete Cevap Verenlerin Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelirlerine Göre Dağılımları	33
Tablo 7. Ankete Cevap Verenlerin Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelirlerine Göre Dağılımları	34
Tablo 8. Ankete Cevap Verenlerin Mikro Kredi Aldıktan Sonra Yanlarında Çalıştırdığı Kişi Sayısına Göre Dağılımları	35
Tablo 9. Ankete Cevap Verenlerin Kullandıkları Mikro Kredi Miktarına Göre Dağılımları	35
Tablo 10. Ankete Cevap Verenlerin Mikro Kredi Kullanma Amacına Göre Dağılımları	36
Tablo 11. KMO and Bartlett's Test Tablosu	37
Tablo 12. Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğine İlişkin Keşfedici Faktör Analizi Sonuçları ve Ortalama Değerler	38
Tablo 13. Kullanılan Uyum İndeksleri ve Eşik Değerleri	41
Tablo 14. Ölçeklerin Uyum İyiliği Değerleri	43

Tablo 15. Güvenilirlik Analizi Sonuç Tablosu.....	44
Tablo 16. H1 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	45
Tablo 17. H2 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	46
Tablo 18. H3 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	47
Tablo 19. H4 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	48
Tablo 20. H5 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	49
Tablo 21. H6 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	50
Tablo 22. H7 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	51
Tablo 23. H8 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	52
Tablo 24. H9 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	53
Tablo 25. H10 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	54
Tablo 26. H11 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	55
Tablo 27. H12 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	56
Tablo 28. H13 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	57
Tablo 29. H14 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	58
Tablo 30. H15 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	59
Tablo 31. H16 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	60
Tablo 32. H17 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	61

Tablo 33. H18 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	62
Tablo 34. H19 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	63
Tablo 35. H20 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	64
Tablo 36. H21 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	65
Tablo 37. H22 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	66
Tablo 38. H23 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	67
Tablo 39. H24 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151).....	68

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Araştırma Modeli	8
Şekil 2. Mikro kredinin doğuşu.....	12
Şekil 3. Mikro Kredi Uygulamasının Etkileri.....	17
Şekil 4. Dünya’da Mikro kredi dağılımı	24
Şekil 5. Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeği Birinci Düzey Çok Faktörlü DFA Modeli	42

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	:	Avrupa Birliği
ABD	:	Amerika Birleşik Devletleri
AFMİN	:	African Microfinance Network
ATM	:	Automatic Teller Machine
BM	:	Birleşmiş Milletler
BRAC	:	Building Resources Across Communities
CEO	:	Chief Executive Officer
DFA	:	Doğrulayıcı Faktör Analizi
DFID	:	Department for International Development
FAO	:	Food and Agriculture Organization
G8	:	Gelişmiş 8 Ülke
IDA	:	Uluslararası Kalkınma Birliği
IFC	:	Uluslararası Finans Birliği
IMF	:	Uluslararası Para Fonu
İŞKUR	:	Türkiye İş Kurumu
KEDV	:	Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı

KFA	:	Keşfedici Faktör Analizi
KOBİ	:	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOOP	:	Kooperatif
MFI	:	Mikro Finans Kuruluşu
MFK	:	Mikro Finans Kuruluşu
NILS	:	No Interest No Scheme
ROSCA	:	Rotating Savings And Credit Associations
SRAP	:	Sosyal Riski Azaltma Projesi
STK	:	Sivil Toplum Kuruluşları
SYDV	:	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmaya Teşvik Fonu
TESK	:	Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu
TİSK	:	Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
TGMP	:	Türkiye Grameen Mikro Kredi Programı
TİSK	:	Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
TİSVA	:	Türkiye İsrافی Önleme Vakfı
TKV	:	Türkiye Kalkınma Vakfı
TÜİK	:	Türkiye İstatistik Kurumu
UNCDF	:	Birleşmiş Milletler Sermaye Geliştirme Fonu

UNDP : Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı

UNİFEM : Birleşmiş Milletler Kadınlar Kalkınma Fonu

VB : Ve Benzeri

VD : Ve Diğerleri

YY : Yüzyıl

WB : World Bank

WWB : Women's World Bank

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1.Giriş

Kredinin bir insan hakkı olması, mikro kredinin başlıca felsefesidir. Geleneksel bankalar teminata ve kefalete, yani sağlanan güvenceye göre kredi verir. Mikro kredi programı ise güven karşılığı insana kredi verilmesini benimsemiştir. Geleneksel bankalardan kredi alırken, ne kadar fazla güvence varsa o derece fazla kredi alınır. Mikro kredi uygulamalarında ise “ne kadar aza sahip olduğun önemli. Çünkü ne kadar az varlığın varsa daha fazla önceliğin vardır” anlayışı hâkimdir.

Hintli ekonomist Amartya Kumar Sen’in Nobel ödülü alan görüşünün kanıtları Türkiye’deki büyüme ve işsizlik rakamlarında da görülmüştür. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)’ndan alınan bilgilere göre; 2016 yılı büyüme oranı %2,9 iken, aynı yıla ait işsizlik oranı %10,9’dur. 2017 yılında ise büyüme oranı %7,4 iken, işsizlik oranı %10,8 olmuştur. 2016 ve 2017 yıllarına ait istatistiki verilerden de anlaşılacağı üzere, Türkiye’de de makroekonomik değişkenler, yoksulluk ve işsizliğin ortadan kaldırılması için tek başına kâfi değildir. Bu yüzden mikro önlemler de alınmalıdır.

Mikro kredi uygulaması, Diyarbakır’da 2003 yılının Temmuz ayında, dönemin Başbakanı tarafından verilen her biri 500 TL’lik çeklerle toplam da 3.000 TL mikro kredi dağıtımı ile başlatılmıştır. Fakat Türkiye’de hiç kimse başlangıç olarak 500 TL ile bir iş yapabileceğine inanmadığından Prof. Dr. Aziz Akgül 10.000 dolar kaynak sağlayarak mikro kredi uygulamasını başlattı. Yoksul kadınlara, 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 809.500.106 TL dağıtılmış olup, 170.000’den fazla dar gelirli mikro girişimciye aileleri ile birlikte toplam 700.000 kişiye küçük ölçekli bir sermaye sağlanmıştır.

Akgül, (2018) Türkiye Grameen Mikro Finans Programı (TGMP) ve Türkiye İsrâfi Önleme Vakfı (TİSVA) olarak yurdumuza daha refah ve daha adil bir gelecek ve yoksulluğu müzeye kaldırmış ilk dünya ülkesi olmak için yorulmadan çalışmalara devam edeceklerini belirtmişlerdir (Akgül, 2018).

Günümüzde birçok mikro finansman sistemi, dünya çapında faaliyet göstermektedir. Fakat mikro finans programlarından öne çıkan hiç şüphesiz Grameen Bank Mikro Finans

Programı olmuştur. Türkiye’de de 2003 yılında Diyarbakır’da pilot çalışma olarak başlayan Türkiye Grameen Mikro finans programı bugün 64 ille birlikte toplam 93 şubesi ile devam etmektedir. Mikro kredi programı, kadınların maddi kaynaklara erişimini ve güç kaynakları üzerindeki kontrolünü iyileştirmek amacıyla kadınları hedeflemeye yönelik bir programdır. Yoksul kadınların hem iyileşmesini hem de güçlenmesini amaçlar (Amin, Becker ve Bayes, 1998).

Kadınların güçlendirilmesi kavramı yeni bir kavram olmamakla birlikte son yıllarda sürdürülebilir kalkınma ve iyi yönetim konusundaki çağdaş söylemlerle geniş çapta tartışılmıştır. Herhangi bir ülkenin, kalkınma sürecine kadınlardan yeterince katılım olmadan ve kadınların güçlenmesini teşvik etmeden gerçekleştirmesi zordur (Galab ve Rao, 2003). Cinsiyet eşitliğini teşvik etmek ve kadınları güçlendirmek için Binyıl Kalkınma Hedeflerinde kadınların güçlendirilmesine öncelik verilmiştir. Kadınların, potansiyellerini ortaya çıkarmalarına yardımcı olmak ve kendi projelerini gerçekleştirmek için kadın ve erkeklerin ahlaki, etik, manevi ve entelektüel ihtiyaçları vurgulanmıştır (Bhuyan, 2006). Ulusal kalkınma literatürünün ana akımında, kalkınma planlarının ve politika yapıcılarının kadınların güçlendirilmesi ve topluma entegre edilmesi gerektiği düşüncesine oy birliği ile inanılmaktadır. Bennett’e (2002) göre güçlendirme, çeşitli bireylerin ve grupların kuruluşlara katılabilmelerini, onları etkilemelerini sağlayacak kaynak ve yeterliliklerin geliştirilmesidir (Bennet, 2002).

Kadınların güçlendirilmesi kavramı bu araştırmanın temel taşıdır. Ayrıca, bu araştırmanın amacı, kırsal kesimde yaşayan kadınların ve özellikle mikro kredi alan borçlu kadınların karşılaştığı değişiklikleri gözlemlemek, değerlendirmek ve araştırmaktır. Kadınların güçlendirilmesi, doğada çok kırılğan ve çok boyutludur. Bu terim, durumsal taleplere ve gerçeklere bağlı çeşitli şekillerde tanımlanmaktadır (Beirsto ve Ruohotie, 2003; Dewettinck ve diğerleri, 2003; Herrenkhol ve diğerleri, 1999; Järvinen 2007, sayfa 60; Siitonen, 1999). Güçlendirme olumludur ve insanların ilerleme, özgürlük, hak, büyüme, varlık, değişim ve çeşitli sorunlara çözüm bulma çabaları olarak tanımlanabilir(Jarvinen, 2007).

DFID (2006)’ya göre, kadınlar ve özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki kadınlar, yoksulluğa karşı silah olarak değerlendirilmektedirler. Bu nedenle, kadınların güçlendirilmesinin mikro kredi ile ilgili önemi, mevcut kalkınma tartışmalarında hızla artmaktadır. Bu bağlamda, toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri ve araçsal olarak iki rasyonel sorun

bulunmaktadır (Kulkarni, 2011). Uluslararası kalkınma ajansları, mikro kredilere erişimin, ekonomik ilerlemeyi sınırlayan cinsiyet eşitsizlikleri ve kadınlar için iyileşme ile sınırlı olduğunu savunmaktadırlar (UNDP, UNIFEM, 2000; Dünya Bankası, 2001; CIDA, 1999). Mikro kredi ile kadınların güçlenmesi arasındaki ilişkiler tartışılırken, kalkınma perspektifinin eleştirmenleri, bu güçlenme yaklaşımının çok araçsal olduğunu iddia ediyorlar (Kulkarni, 2011; Cornwall ve Edward, 2010). Daha önce de tartışıldığı gibi, kadınların güçlendirilmesi yalnızca maddi araçlarla ve müdahalelerle değil, aynı zamanda sosyal ilişkilerle de ilgilidir (Kabeer ve Haq, 2010; Sardenbarg, 2010).

Bazı yazarlar, mikro kredilerin kadınların güçlenmesine yol açtığını iddia etmelerine rağmen, Quibria (2012), kadınların güçlendirilmesinin, mikro kredilerin kadınların gelirleri üzerindeki etkisine bağlı olduğu için bunun olmadığını iddia etmektedirler (Quibria, 2012). Quibria ayrıca, kredilerden elde edilen gelirlerin adamların gelirlerinin altına düşmesi durumunda, kadının hane halkı kararlarını vermesinde değişebileceğini savunmaktadır. Nitekim, bir dizi çalışma mikro kredilerin kadınların güçlenmesi üzerinde çok az bir etkisinin olduğunu veya hiçbir etkisinin olmadığını öne sürmektedirler (Goetz ve Gupta, 1996; Hunt ve Kasynathan, 2011; Banerjee vd., 2009). Ayrıca, Belwal, Tamiru ve Singh (2012) mikro kredilerin, kadın girişimcilerin gelirlerini ve tasarruflarını arttırabileceğini kanıtlamış olsalar bile bu kredilerin geri ödemesi ve faiz için muhasebe yaptıktan sonra hayatları üzerinde herhangi bir olumsuz etkisi olmamıştır (Belwal vd., 2012).

1.2.Araştırmanın Amacı

Gaziantep ilindeki Mikro finans Kurumundan mikro kredi kullanan kadınların sosyo ekonomik hayatlarına olası etkilerini (özgüven/özsaygı artışı, sosyal statü artışı ve ekonomik durum artışı) çeşitli demografik değişkenler (yaş, medeni durum, eğitim durumu, mikro kredi almadan önceki aylık gelir, mikro kredi aldıktan sonraki aylık gelir, mikro kredi aldıktan sonraki yanında çalıştırdığı kişi sayısı, ne kadar mikro kredi kullandığı, mikro kredi kullanma amacı) bağlamında saptamak çalışmanın ana amacını oluşturmaktadır.

1.3.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Evren, araştırma çalışmasına katılmaya hak kazanan tüm anket unsurlarından oluşur. Belirli bir çalışma için evrenin kesin tanımı, kimin veya neyin ilgilendiğini belirleyen araştırma sorusuyla belirlenir. Evren, bireyler, insan grupları, organizasyonlar ve hatta nesnelere oluşabilir. Bütün çalışmaların özel bir evreni olup, araştırmanın yapılaş amacına yönelik değişken ve niteliklere göre sınıflandırılmaktadır (Altunışık vd., 2010:130). Bu araştırmanın evrenini; Gaziantep ilindeki Mikro finans Kurumundan mikro kredi kullanan kadınlar oluşturmaktadır.

Örneklem, evrenden alınan az miktarda ögeden oluşmaktadır (Altunışık vd., 2010:131). Örneklem sürecinin belli ve kabul gören ölçütleri bulunmaktadır. Çünkü kabul gören örneklemin evreni temsil kabiliyetine haiz olması gerekmektedir. Araştırma evrenini temsil kabiliyetine sahip örnekleme tespit etmede farklı olasılıklı örnekleme yöntemleri vardır. Araştırmada kullanılan basit tesadüfi örnekleme yöntemine göre evrendeki her unsurun örnekleme dâhil edilmede eşit ve bağımsız olma ihtimali bulunmaktadır (Balcı, 2005:95).

Altunışık vd. (2010)'a göre ölçüm araçlarındaki terim sayısının en az 5 katı kadar ($18 \times 5 = 90$) örnekleme hacmine ulaşmak tatmin edici bir sayıdır. Bu çerçevede de, çalışmanın örneklemini basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen Gaziantep ilindeki Mikro finans Kurumundan mikro kredi kullanan 151 kadın oluşturmaktadır.

1.4.Araştırmanın Hipotezi

Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeği alt boyutları (Özgüven ve Özsaygı Artışı, Sosyal Statü Artışı ve Ekonomik Durum Artışı) ile çeşitli demografik değişkenler (Yaş, Medeni Durum, Eğitim Durumu, Mikro Kredi Almadan Önce Aylık Gelir, Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelir, Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Yanında Çalıştırdığı Kişi Sayısı, Ne kadar Mikro Kredi Kullandığı, Mikro Kredi Kullanma Amacı) arasındaki olası farklılıklardan hareketle çalışmanın hipotezleri aşağıdaki gibi oluşturulmuştur:

H1: Yaş ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Özgüven ve Özsaygı Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H2: Yaş ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Sosyal Statü Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H3: Yaş ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Ekonomik Durum Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H4: Medeni Durum ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Özgüven ve Özsaygı Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H5: Medeni Durum ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Sosyal Statü Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H6: Medeni Durum ile Mikro Kredinin Sosyo Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Ekonomik Durum Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H7: Eğitim Durumu ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Özgüven ve Özsaygı Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H8: Eğitim Durumu ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Sosyal Statü Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H9: Eğitim Durumu ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Ekonomik Durum Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H10: Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelir ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Özgüven ve Özsaygı Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H11: Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelir ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Sosyal Statü Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H12: Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelir ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Ekonomik Durum Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H13: Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelir ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Özgüven ve Özsaygı Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H14: Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelir ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Sosyal Statü Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H15: Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelir ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Ekonomik Durum Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H16: Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Yanında Çalıştırdığı Kişi Sayısı ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Özgüven ve Özsaygı Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H17: Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Yanında Çalıştırdığı Kişi Sayısı ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Sosyal Statü Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H18: Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Yanında Çalıştırdığı Kişi Sayısı ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Ekonomik Durum Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H19: Kullandığı Kredi Miktarı ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Özgüven ve Özsaygı Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H20: Kullandığı Kredi Miktarı ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Sosyal Statü Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H21: Kullandığı Kredi Miktarı ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Ekonomik Durum Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H22: Mikro Kredi Kullanma Amacı ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Özgüven ve Özsaygı Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H23: Mikro Kredi Kullanma Amacı ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Sosyal Statü Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H24: Mikro Kredi Kullanma Amacı ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “Ekonomik Durum Artışı” arasında anlamlı bir farklılık vardır.

1.5.Kısıtlamalar

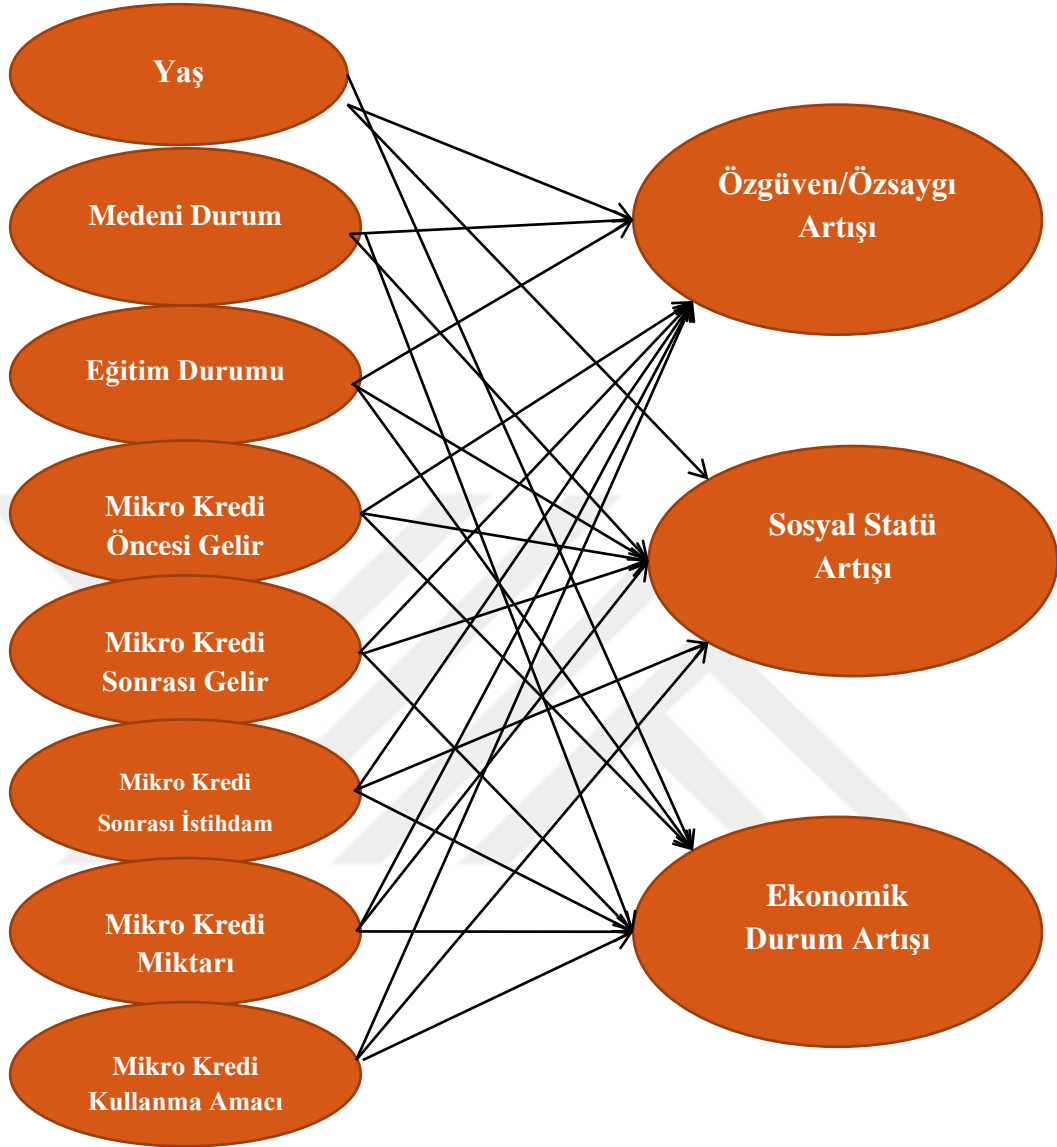
Araştırmanın evreni çok geniş olması sebebiyle mikro kredi ile sınırlandırılmıştır. Türkiye’deki tüm şube ve kullanıcılarına ulaşmak zaman ve maliyet göz önüne alındığında mümkün olmadığından Gaziantep İli ile sınırlandırılmıştır. Gaziantep İl nüfusu dikkate alındığında tüm mikro kredi kullanıcılarına ulaşmak mümkün olmamaktadır. Bu doğrultuda Gaziantep’te bulunan 151 kullanıcı ile sınırlandırılmıştır.

Araştırma sürecinde anketler mikro kredi kullanıcıları ile yüz yüze görüşme yapılarak uygulanmıştır. Birebir görüşme sonucunda uygulanan anketlere mikro kredi kullanıcılarının doğru cevap verdiği varsayılmaktadır.

1.6.Yöntem

Çalışmada oluşturulan hipotezlerin analizi için anket metodu kullanılmıştır. Mikro-kredi kullanan 151 kadın ile gerçekleştirilen saha araştırmasında;

Mikro-Kredinin Sosyo-ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarının (Özgüven/Özsaygı Artışı, Sosyal Statü Artışı ve Ekonomik Durum Artışı) çeşitli demografik değişkenler (Yaş, Medeni Durum, Eğitim Durumu, Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelir, Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelir, Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Yanında Çalıştırdığı Kişi Sayısı, Ne Kadar Mikro Kredi Kullandığı, Mikro Kredi Kullanma Amacı) bağlamında farklılaşp farklılaşmadığını anlamaya dair analizler hazırlanmıştır. Gaziantep ilindeki Mikro Finans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlardan toplanan verilerle oluşturulan modele (Şekil 1.) ilişkin analizler şöyle özetlenebilir; “Veri Toplama Yöntemi ve Ölçüm Araçları” başlığında detaylı bilgileri verilen ölçeklerin, araştırma verilerine uyumluluğunu tespit etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Daha sonra hipotezlerin test edilmesi amacıyla One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Testi) uygulanmıştır. Araştırma Modeli Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Araştırma Modeli

1.7.Literatür Taraması

Mikro kredi uygulamalarının sosyo-ekonomik etkilerinin ortaya konulması açısından Türkiye’de ve Dünya’da yapılmış birkaç araştırma ve proje incelenmiştir.

Eskişehir’de mikro kredi uygulamalarına yönelik yapılan çalışmalardan biri ‘‘Yoksullukla M¼cadele Stratejisi Olarak Mikro Kredi Uygulaması: Eskişehir İli Örneği’’ mikro kredi kullananların krediyi kullanmadan önce ve kredi kullandıktan sonra yaşananlar arasında refah, gelir, istihdam, sosyalleşme, statü vb. durumlarda bir değişimin olmadığı incelenmiştir. Sonuç olarak Eskişehir mikro kredi uygulaması hem istihdama, hem sosyal yaşama dair, hem de gelire katkılar sağladığı ve bu açıdan başarılı olduğu ifade edilmektedir (Şengür ve Taban, 2012).

Mikro kredi kullanan kadınların yaşamış oldukları deneyimler üzerine yapılan diğer bir çalışma, ‘‘Kadınların Yoksullukla M¼cadele Aracı Mikro Kredi: Deneyimler Üzerine Bir İnceleme’’dir (Ören, Negiz ve Akman, 2012). Araştırmada Isparta ili mikro kredi kullanan kadınların deneyimleri esas alınmıştır. Katılımcıların mikro kredi uygulamasının, kadının psikolojik anlamda güven kazanması, girişimci ve çalışan kadın kimliği kazanması gibi alanlarda sosyo-psikolojik kazanımlar sağlamaya yardımcı olduğu da vurgulanmaktadır (Ören vd., 2012).

Mikro kredinin yoksulluk boyutu yerine istihdam boyutundan bakan ‘‘Türkiye’de Kadın İstihdamı ve Mikro Kredi’’ adlı çalışmadır (Özmen, 2012).

Mikro kredi uygulamalarının ne kadar etkin olduğu konusunda yapılan çalışmalardan olan ‘‘Yoksullukla M¼cadelede Mikro Kredi Sistemi: Diyarbakır Örneği’’ adlı çalışmadır. Çalışma da, on yıl içinde Diyarbakır’da uygulanmış olan mikro kredinin etkinliği ölçülmeye çalışılmıştır. Yoksulların kendilerine sağlanmış olan imkânlardan en iyi şekilde faydalanarak girişimci haline dönüşebildikleri, geri ödemelerde ise %100’e varan dönüşlerin olduğu, kimseye muhtaç olmadan ihtiyaçlarını giderebildiklerini anlatmışlardır. Mikro kredinin dünya çapında sağlamış olduğu başarıların Diyarbakır uygulamasında da geçerli olduğu vurgusu yapılmaktadır (Doğan ve Kaya, 2013).

Mugabi (2010) tarafından yapılan çalışma da ise temel amaç, mikro kredi kullanımının hane halkı geliri üzerinde ne kadar etkili olduğu incelenmektedir. Hane halkı düzeyinde mikro kredi kullanımına yönelik insanların algı ve tutumlarını incelemek, cinsiyet farklılıkları açısından mikro kredi kullanımını incelemek, hane refahı üzerinde mikro kredi sonuçlarını incelemek olarak sıralanmıştır. Çalışma Uganda’da yapılmıştır.

Bhusal (2010)’ın yaptığı çalışmada, Kuzey Bangladeş’te kadınların ekonomik ve sosyo-politik olarak güçlenmelerinde mikro finans programının katkısını

araştırmaktadır. Araştırmanın sonucunda ise katılımcılar arasında sahip oldukları güçlenme de önemli bir artış olmadığı görülmüştür. Mikro finans ve kadınların güçlenmesi arasındaki ilişkinin beklenildiği gibi güçlü olmadığını düşündürücü olduğunu belirtmiştir.

Bir diğer örnek de Graflund (2013)'un “Kadının Çalışması Üzerine Mikro Kredinin Etkisi – Bangladeş Tangail Bölgesinde Bir Vaka Çalışması Olarak Mikro Kredi” adlı çalışmasıdır. Bu çalışmada mikro kredilerin kadınların güçlenmesi üzerindeki etkisi tartışılmaya devam ediliyor. Yapılan araştırmalar, mikro kredilerin kadınların gelir kazanma yeteneklerini arttırmalarına yardımcı olduğunu göstermektedir. Veriler Bangladeş'in Tangail şehrinde yapılan anket çalışmalarıyla analiz edilmiştir (Graflund, 2013).

Güzel (2011)'in “Kadın Yoksulluğu ile Mücadelede Dünya Bankası ve Mikro Kredi Uygulaması: Türkiye Açısından Bir Değerlendirme” adlı çalışmasında kadın yoksulluğu ile mücadele eden mikro kredi uygulamasının yeri ve önemini ele almayı ve mikro kredi uygulamasının Türkiye'deki durumunu incelemeyi hedeflemektedir. Bu çalışmada, kullanılan temel kurumsal metotla birlikte, gözlemlenebilir, sistematik yaklaşım ve istatistik analiz metotları kullanılmıştır. Yapılan çalışmalar neticesinde, yoksulluğun bütün dünya ülkeleri için çok önemli bir problem olduğu, kadınların bu problemi daha derin olarak yaşadıkları söylenebilir (Güzel, 2011).

Benzer çalışmalardan biri olan Tarozzi vd. (2015) tarafından hazırlanan “Mikro Kredinin Etkileri: Etiyopya'dan Kanıtlar” çalışmada Etiyopya'nın Amhara ve Oromiya kentlerinde mikro krediye erişimin artırılmasının etkilerini incelemek için yürütülen randomize bir denemeden elde edilen veriler kullanılmıştır. Göstergeler işgücü arzı, okullaşma ve kadınların güçlenmesidir. Bu çalışmanın sonucunda ise, borçlanmadaki önemli artışlara rağmen, tedaviye tahsis edilen alanlarda hiçbir etkinin olmamasının büyük çoğunluğu için reddedilemeyeceği belgelenmiştir (Tarozzi vd.).

Ali ve Hakim (2012) “Mikro Kredi Programının Kadınların Güçlendirilmesi Üzerine Etkisi” adlı çalışmalarında ise kadınların fakir ve savunmasız grubun en büyüğünü oluşturdukları gerçeğini önemli bir kalkınma sorunu olarak görmektedirler. Bu çalışmanın amacı, mikro kredi programının, kadınların güçlendirilmesi üzerindeki etkisini incelemektir. Bu amaçla, Bangladeş'in Rajshahi Bölgesi'ndeki sekiz semtten altı yüz fakir kadın örneğine dayanan regresyon analizi

yapılmıştır. Güçlendirmede beş boyut kullanılmış ve toplam bir güçlenme endeksine ulaşmak için kullanılmıştır (Ali ve Hakim, 2012).

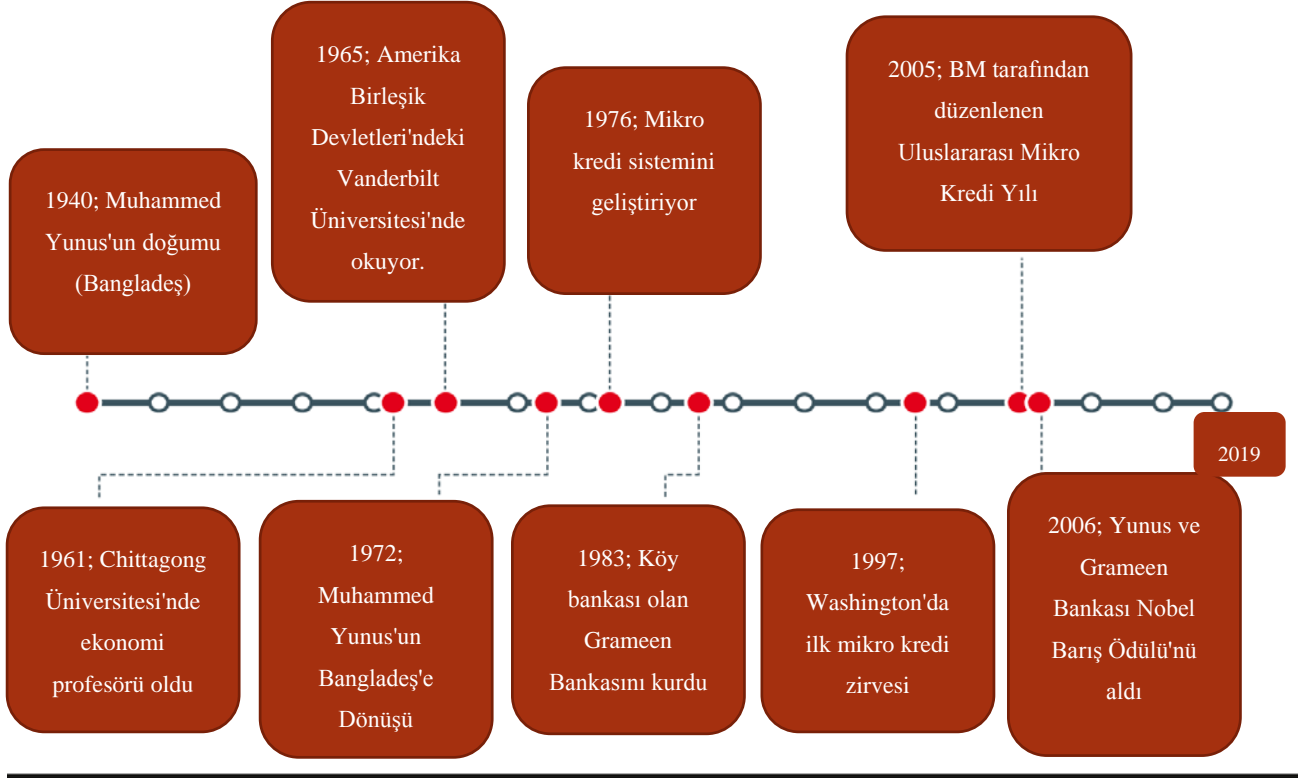
2014 yılında Duvendack vd. tarafından yapılan çalışma da ise (Mikro Kredilerin Hane Halkı Harcamalarında Kadınların Kontrolü Üzerindeki Etkisi: Gelişmekte Olan Ülkeler-Sistemik Bir İnceleme) mikro kredilerin gelişmekte olan ülkelerde hane halkı harcamaları üzerinde kadınların kontrolüne ilişkin kanıtların sistemik bir gözden geçirilmesini sağlamaktır. Genişlik üzerinde analiz derinliğine öncelik verilmiştir. Bu nedenle kapsam olarak önceki mikro finans çalışmalarına göre daha dardır. İstatistiksel meta-analiz ve gerçekçi sentezinin birleştirilmesine izin veren kadınların güçlenmesinin belirli yönlerine odaklanılmıştır (Duvendack, 2012).

Journal of Mikrofinance dergisinde yayımlanan ‘‘Mikro Finans Programının Çocukların Eğitimine Etkisi’’ adlı çalışma da farklı bir çalışma olup mikro finansın okul ve okur-yazarlığı nasıl etkilediğini ve kredinin haneye nasıl girdiğini inceliyor. Yöntem olarak anket çalışması yapılmıştır. Sonuç olarak banka doğrudan borçlunun kredi teslimi durumunda olmadığını gösteriyor. Kredinin haneye babadan girip girmediği önemli değildir.

Benzer bir diğer çalışma ise D’Espallier, Guerin ve Mersland’ın 2009 da yapmış oldukları çalışmadır. Bu çalışmada 70 ülkede 350 Mikro Finans Kurumu’nu kapsayan büyük bir küresel veri kümesi kullanarak mikro finansman geri ödeme oranlarına göre cinsiyet farklılıklarını analiz etmektedir. Sonuçlar, daha fazla sayıda kadın müşterinin daha düşük risk altındaki portföy, düşük zarar ve düşük kredi karşılığı, ceteris paribus ile ilişkili olduğunu göstermektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

MİKRO KREDİ VE GELİŞİMİ

Şekil 2: Mikro kredinin doğuşu

Kaynak: Lefigaro Fransız Dergisi (Erişim: 30.05.2019)

Mikro kredi kavramı ilk kez Bangladeş'te ülkenin kırsal kesimdeki yoksullara küçük krediler sağlayarak yoksulluğu azaltmak amacıyla ekonomi profesörü Muhammed Yunus tarafından 1976 yılında tanıtıldı. Olumlu etkilerinden sonra 1983 yılında Grameen Köy Bankası kuruldu ve 1997 yılında Washington'da ilk mikro kredi zirvesi düzenlendi. 2005 yılı ise BM tarafından Mikro Kredi Yılı olarak ilan edildi ve 2006 yılında Muhammed Yunus ve kurmuş olduğu Grameen Bankası Nobel Barış Ödülü'nü aldı.

2.1.Mikro Kredi Kavramı

AB tanımına göre bir mikro kredi, 100 Euro ile 25.000 Euro arasında küçük bir hacme sahip ticari finansman/kredi anlamına gelir. Mikro kredi, yeni başlayanlar için bir finansman aracıdır çünkü uzun zamandır az miktarda kredi vermeyen kredi piyasasındaki boşluğu kapatıyor. Prensip olarak, mikro krediler gelişmekte olan bir ülkede küçük bir işletmeyi kurmak veya genişletmek için kullanılır. Mikro kredi genellikle ticari banka kredisine erişimi olmayan kişilerin sermaye elde etmesinin tek yoludur. Yoksul insanların iş fikirlerinin çoğu başarısız olur. Çünkü teminat yetersizliği nedeni ile kredi alamazlar.

Mikro kredinin geri ödenmesinde en yaygın olan uygulama, mikro kredinin ferdî olarak değil bir gruba veriliyor olmasıdır. Bunun nedeni ise hedeflenen kredinin yoksul kadınların mevcut sosyoekonomik koşullarının iyileştirilmesi ve böylece cinsiyet ve sınıf arasındaki ilişkilerin değiştirilmesidir. Mevcut sosyoekonomik ilişkilere kredinin sokulması, yoksul kadınların bu haklarının nasıl korunacağı konusunda bilgi birikimini de arttırabilir. Bu haklar aynı zamanda grup oluşumu, grup etkileşimi ve kredi faaliyetleriyle ilişkili grup dayanışması tarafından yaratılan destekleyici ortamla da arttırılabilir (Amin, Becker ve Bayes).

2.2.Mikro Finans Kavramı

Mikro finans, ticari bankacılık gibi hizmetlere ulaşmakta zorlanan, herhangi bir geliri olmayan müşterilere, düşük gelirli müşterilere veya kredi dayanışma gruplarına finansal hizmetlerin sunulmasıdır. Daha geniş anlamda, amacı “mümkün olduğunca, dar gelirli ve yoksulluk sınırı altındaki hanelerin, sadece kredi değil, aynı zamanda tasarruf, sigorta ve fon nakli de dâhil olmak üzere, uygun çeşitlilikte yüksek kaliteli finansal hizmetlere kalıcı erişiminin olduğu bir dünya” olan bir harekettir. Mikro finansı savunanlar genellikle bu tür bir erişimin yoksul insanların yoksulluktan kurtulmasına yardım edeceğine inanmaktadır.

Mikro finans, mikro krediyi de içeren geniş bir hizmet kalemidir. Mikro kredi, mikro finansın bir yönü olmasına rağmen, iki ifade halk arasında aynıymış gibi kullanılmaktadır. Eleştirmenler mikro krediyi çoğunlukla ‘mikro kredi’ ya da ‘mikro finans’ ayrımını yapmadan eleştirirler. Mikro finans hizmetlerinin çok farklı çeşitlerinin olması nedeni ile mikro finansın tesirlerini incelemek bir hayli zordur ve çok az sayıda araştırma tam tesirini değerlendirmeye çalışmıştır.

Sonuç olarak mikro ve finans ifadelerinin bir araya gelerek oluşturdukları mikro finans kelimesi küçük-kredi anlamını taşımakta ve pazar odaklı ve ticari tutumlara dayalı yoksullara finansal farklılıklar edinen bir araç olarak tanımlanabilir.

2.3.Mikro Finansman Kuruluşu

Öncelikle mikro kredi olarak başlamış olan çalışmalar günümüzde büyüyerek mikro finans sektörü haline geldiğinin belirtilmesi gerekmektedir. Bu alanda çalışan kuruluşlar ise Mikro Finansman Kuruluşu (MFK) olarak adlandırılmaktadır (Özmen, a.g.m., s.110). Mikro kredi, toplumdaki düşük gelirli kişilere kredi vermek sureti ile onları ekonomiye kazandırmayı amaçlayan bir yaklaşımdır. Mikro finans kuruluşu (MFK) ise yoksulları hedef alan, finansal hizmetleri sunan organizasyonu ifade etmektedir. Potansiyel MFK'lar; bankalar ve diğer finansal kuruluşları, kooperatifler ve sivil toplum kuruluşları olarak sıralamak mümkündür (Yoksulluğun Önlenmesinde Mikro Kredi Uygulamaları ve Türkiye, s.13)

2.4.Mikro Kredinin Amaçları

Mikro kredinin temelinde yoksul kadınlara finans sağlamanın ötesinde hem ekonomik özgürlük hem de kadınların ekonomik açıdan güçlenmesini sağlamak vardır. Kadınların maddi varlıklara erişimini ve kendi haklarıyla ilgili farkındalıklarını arttırmaya çalıştıklarından, programların kadınların katılımına çok az alan sağlayan geleneksel beklentileri değiştirmesi muhtemeldir. Kadınların günlük yaşamlarını etkileyen hane halkı kararları, bu dönüşümün gerçekleştiği ölçüde yoksul kadınlar için mikro kredi programlarının, kadınların kendilerini savunma ve aile kaynaklarından bir miktar pay almak için hâkim ataerkil sistemin kontrolünün üstesinden gelme girişimlerini destekler. Mikro kredilerin benzersiz yönü, yoksullar için kredinin finansal aracılığını değil, kadınların güçlendirilmesidir. Mikro kredi, bir bireyin krediye erişimini, bir grubun oluşturulması ve grubun geri ödeme davranışı ile belirlendiği, grup sorumluluğu ile maddi teminat gerekliliğinin yerini almıştır (Amin, Becker ve Bayes).

2.5.Mikro Kredinin Faydaları

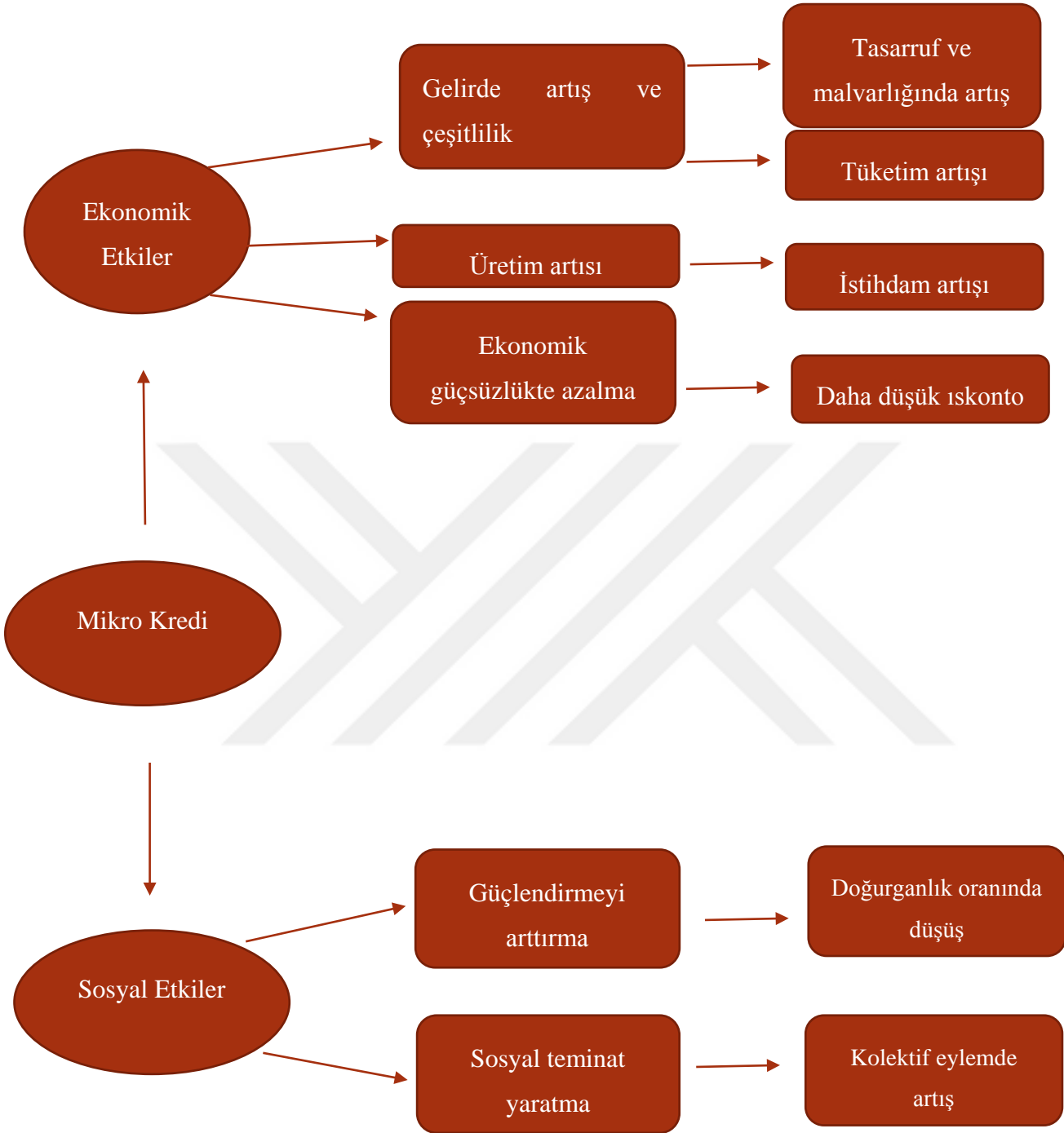
Mikro finans, herhangi bir sermayeye erişimi olmayan kişilere küçük bir kredinin veya tasarruf, kontrol veya sigorta ürününün yaygınlaştırılması uygulamasıdır. Bu, yoksulluk içinde yaşayan bireylerin finansal olarak bağımsız olma konusunda çalışmasına olanak sağlar, böylece daha iyi yaşam koşullarında kendi yaşamlarını sürdürebilirler. Dünyanın birçok yerinde günde sadece 2 \$ karşılığında hayatta kalmak zorunda kaldığından, mikro finans daha fazla insanın yaşam koşullarında iyileştirme sağlayabilecek bir çözüm haline gelmiştir. Bunlar gelişmekte olan ülkelerdeki mikro finansın faydaları ve neden çoğu insanın bu kredi verme biçimine dâhil olmaları gerektiği aşağıda açıklanmıştır.

- İnsanların, ailelerine daha iyi bir bakım sunmasını sağlar. Kendi işlerinde, kendi çabalarıyla daha esnek olmalarını sağlayarak, onlara ekonomik zorluk çektikleri zaman yardımcı olur. Bir nevi kendi kendine yardım amaçlanır.
- İnsanların krediye erişimi kolaylaştırır. Çoğu banka, kredi riski veya teminatı olmayan birine borç vermez. Mikro finans ise bu insanların fırsatlarını arttırarak, az miktarda da olsa krediye erişmelerine ve yoksulluğu azaltmalarına olanak tanır.
- Genellikle toplumda göz ardı edilenlere hizmet eder. Gelişmekte olan birçok ülkede, mikro kredilerin birincil alıcısı kadınlardır. Engelli bireyler, işsiz insanlar ve hatta temel ihtiyaçlarını karşılamak için fazlasıyla çaba sarf edenler kendi hayatlarını kontrol etmelerine yardımcı olabilecek mikro finansın alıcısıdır.
- Geleneksel bankacılık ürünlerinden daha iyi bir genel kredi ödeme imkânı sunar. İnsanlara yetki verildiği zaman, borç ödemekten kaçınmaları daha olasıdır. Kadınlar, kredi vermekte erkeklerden istatistiksel olarak daha muhtemeldir. Bu da kadınların mikro finans dünyasında hedef alınmasının bir başka nedenidir.
- Ailelere, çocuklarına eğitim sağlama fırsatı sunar. Yoksulluk içinde yaşayan çocukların okul çağını kaçırmış olmaları veya okula hiç kaydolmamış olmaları daha olasıdır. Çünkü yoksulluk içinde yaşayan ailelerin çoğunluğu tarım sektöründe çalışıyor.
- Gelecekteki yatırımların olasılığını yaratır. Yoksulluk ile ilgili en büyük sorun, bunun kendisini devam ettiren bir döngü olmasıdır. Para eksikliği olduğunda yiyecek eksikliği de vardır. Temiz su eksikliği olduğunda, yaşam koşullarının eksikliği vardır. İnsanların yetersiz beslenmesinden muzdarip olduklarında çalışma olasılıkları da daha düşüktür. Mikro finans, daha fazla para sağlayarak bunu değiştirir. Temel

ihtiyaçlar karşılandığında, aileler daha iyi sağlık önlemleri alabilir ve ihtiyaç duydukları sağlık hizmetlerine erişmek için gereken zamanı alabilirler. Bu temel ihtiyaçlar karşılandıkça insanlar daha üretken olabilirler.

- Sürdürülebilir bir süreçtir. 500 TL krediyle ne kadar risk var? Bazı yatırımcılar bir yerde iyi bir akşam yemeği için bunu ödeyebilir. Ancak, gelişmekte olan bir ülkede bir girişimcinin kendilerini yoksulluktan kurtarması için bu miktar yeterli olabilir. Bu küçük işletme sermayesi sürdürülebilirdir. Bu parada bir temerrüt varsa, diğer mikro kredilerin faiz ve yüksek geri ödeme oranları bunu telafi edeceklerdir. Ardından, geri ödemeler topluluklara yeniden yatırılır. Böylece mikro finansın faydaları sürekli olarak arttırılabilir. Her geri ödeme, başka bir potansiyel kredinin temeli haline gelir.
- Gerçek işler yaratabilir. Mikro finans, gelişmekte olan ülkelerdeki girişimcilerin başkaları için yeni iş olanakları yaratmalarına izin verebilmektedir. Daha fazla insanın çalışabilmesi ve gelir elde edebilmesi sayesinde, yerel ekonominin geri kalanı da fayda sağlar. Çünkü yerel işletmeler ve hizmet sağlayıcılar arasında dolaşmak için daha fazla gelir vardır.
- İnsanları kurtarmaya teşvik eder. Mikro krediler, mikro finansın önemli bir bileşenidir. Ancak para tasarrufu sağlar. İnsanların temel ihtiyaçları karşılandığında, doğal eğilim, gelecekteki bir acil durum için artık kazancı biriktirmeleridir. Bu, gelişmekte olan ülkelerde olanlar için daha fazla yatırım potansiyeli ve nihayetinde daha da fazla gelir yaratır.
- Stresi azaltır. Yoksulluk söz konusu olduğu zaman stres göz ardı edilemez bir gerçektir. Gelişmekte olan ülkelerde bile, yoksulluk stresi ezici olabilir. İnsanların her zaman sağlıklı olmayan başa çıkma mekanizmaları aramasına neden olur. Bazı durumlarda ailelerin parçalanmasına bile neden olabilir.
- İnsanları, kendilerini önemli hissetmelerini sağlar. Krediyi ilk kez alma hissi göz ardı edilemez. Bir kişi önemli gibi hissettiğinde, temel düzeyde kim olduğunu değiştirir. Nasıl hayatta kalabileceklerine odaklanmak yerine, gelişmek için yollar aramaya başlanması gerekir (Crystal Ayres, 2019).
- Kadınların daha güçlü olmasını sağlar. Bazı toplumlarda kadınların ikinci plana atıldığı, değersizleştirildiği, yok sayıldığı durumlarda mikro krediler kurtarıcı olmuştur. Mikro kredi kullanan kadınların kendilerine güveni gelmiş ve kimseye ihtiyaç duymadan kendilerine ve ailelerine bakabilmişlerdir.

2.6.Mikro Kredi Uygulamasının Etkileri

Şekil 3: Mikro Kredi Uygulamasının Etkileri

Kaynak: (FAO, 2000) http://www.fao.org/docrep/x4400e06.htm#P332_30096

Şekle bakıldığı zaman mikro kredinin iki tür etkisinin olduğu görülmektedir. Bunlar ekonomik ve sosyal etkilerdir. Ekonomik etkilerin; gelirden artış ve çeşitlilik, üretim

artışı ve ekonomik güçsüzlükte azalma gibi etkileri vardır. Bunun sonucunda ise tasarruf ve mal varlığında artış, tüketim artışı, istihdam artışı ve daha düşük ıskonto sağlanmaktadır. Sosyal etkilerine bakıldığında ise güçlendirmeyi arttırma ve sosyal teminat etkileri vardır. Bu iki etki sonucunda ise doğurganlık oranında düşüş ve kolektif eylemde artış gözlenmektedir.

2.7.Mikro Finans Kuruluşları ve Ticari Bankacılık Farkları

2.7.1. Kredilerde Teminat Farkı

Güvenlik olarak teminat ihtiyacının ticari bankalar ve mikro finans kurumları arasındaki en önemli ayırım olduğu düşünülmektedir. Ticari bankalar borçlunun teminat vermesini isterken, mikro finans kurumlarında böyle bir şart yoktur. Bankalar, borçlunun itibarını, finansal tarihini ve teminatın uygulanması gibi çeşitli süreçleri ayrıntılı olarak incelenir (Chilukuri, 2014). Öte yandan, Mikro finans kurumları genel olarak geniş bir inceleme yapılmadan coğrafi açıdan farklı olan bireylere veya gruplara verilmektedir. İzleme ve inceleme, grup üyeleri tarafından gerçekleştirilir ve grup baskısı temerrüde düşme ihtimalini azalttığı için teminat görevi görür (Korankye, 2014). Bankalar tarafından tahsilat süreci katıdır. Ödemenin başarısız olması durumunda, bankalar teminatı kaybeder ve kredi tutarını geri alır. Ancak bu hüküm mikro finans kurumları için geçerli değildir.

2.7.2. Mevduat Farkı ve Para Çekme Tesisi

Bankalar ve mikro finans kurumlarının bir diğer ayırt edici özelliği de mevduat tesisidir. Mevduat veya tasarruf durumunda, ticari bankalar yatırımcı için sabit faiz oranlarında belirli ürünler sunmaktadır. Ancak mikro finans kurumlarında, kredi alabilmeleri için grup üyeleri tarafından zorunlu olarak bir miktar tasarruf yapılması gerekiyor. Bu mevduatların büyüklüğü bankalara kıyasla daha azdır (Gateway, 2017).

2.7.3. Farklı Fiziksel ve Teknolojik Altyapılar

Temel altyapının yanı sıra, bankalar çoğunlukla müşterinin bilgilerinin dijital kayıtlarını tutmak için en son teknolojiye sahip ekipmanları entegre etmektedir. Teknoloji, bu bankaların, manuel işlemler için insan gücü kiralamak zorunda kalmadan müşterilerine hizmet etmesini sağlamıştır. Müşteri hizmetlerine mobil bankacılık, ATM, E-bankacılık ve tele-

bankacılık yoluyla 7/24 ulaşılabilir (Nair, 2014). Bununla birlikte mikro finans kuruluşları, temel olarak sermaye ve finansman kısıtlamaları nedeniyle bu teknolojik hıza yetişememektedir. Müşteriler, kırsal alanlara ve uzak köylere dağılmış olup kurumlar için izleme maliyetini e müşterilerin erişimini zorlaştırmaktadır. Temel alt yapı ile bile ek işlem maliyetleri vardır. Bu aynı zamanda mikro finans kuruluşlarının işletme maliyetlerini de arttırmaktadır (Sravani, 2013).

2.7.4. İşletme Ölçeğinde ve Hedef Müşteri Boyutundaki Fark

Ticari bankaların faaliyet ölçekleri hanelerle sınırlı değildir. Aslında, ticari bankaların borç verme işlemleri tarım, mikro, küçük ve orta ölçekli işletmeler, ihracat kredisi, eğitim kredisi, konut kredisi gibi kredi türleri vardır (Mohan ve Ray, 2017). Mikro finans kuruluşlarının ise küçük işletmelere veya kişisel kullanımlarına yatırım yapmak için yoksul hanelere az miktarda borç vermesidir. Mikro finans kurumlarının amacı, finansal katılımı sağlamaktır. Ticari bankaların kapsamadığı ve özel borç verenlere açık olan bu kesimleri güçlendirmeyi amaçlamaktadırlar (Singh, 2016)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE MİKRO KREDİ UYGULAMALARI

3.1.Dünya'da Mikro Kredi Uygulamaları

31 Aralık 2013 itibari ile, “Microcredit Summit Campaign” tarafından yayınlanan rapora göre, 3.098 mikro finans kuruluşu (MFI)'nin 211.119.547 müşteriye ulaştığı ve bu müşterilerin 114.311.586 kişinin yoksulluk sınırının altındakiler olarak nitelendirilen ve ilk mikro kredi kullanan kişiler oldukları bildirilmektedir. En yoksul olarak nitelendirilen müşterilerin %82,6 (93.735.500)'sı kadındır (stateofthecampaign.org).

21. yy.da mikro kredi uygulaması, yoksullar için çalışan yardım kuruluşları ve STK'ların kullanmış olduğu ekonomik kalkınma araçlarından önde gelen programlardan biri olmuştur. (Ghodsee ve College, 2003). Bangladeş'te ilk defa uygulanan mikro kredi uygulamasından şimdiye kadar ki zamanda mikro kredi ile ilgili olan programların neredeyse hepsi büyük bir ün kazanmıştır. Yoksul insanlara teminatsız ve kefaletsiz yüksek olmayan hatta ufak denilebilecek miktarlarda kredi veren Grameen Bankası, düşük gelirli insanlara kredi sağlamak için bir alternatif sunmuştur (Zarina vd., 2011).

3.1.1. Amerika Birleşik Devletleri

Amerika Birleşik Devletleri'nde ilk mikro finans hareketinin başlaması 1980'leri bulmuştur. 1980'ler de ve 1990'larda yapılan deneyler, bugün gördüğümüz canlı programlar ağı için zemin hazırlamıştır. Accion, Amerika Birleşik Devletleri'nde mikro finans gelişiminin sağlanması için ön saflarda yer almıştır. Accion International, 1961 yılında Latin Amerika'da mikro finans faaliyetlerine başlamış ve 1991 yılında da Amerika Birleşik Devletleri'nde bir mikro finans kuruluşu kurmuştur. Yıllar geçtikçe ise ABD Accion ağı, ülkenin en büyük mikro kredi sağlayıcılarından biri haline almıştır. Kuruluşundan bu yana ABD Accion ağı 35 eyalette yaklaşık 20.000 üyeye 180.000.000 \$ borç vermiştir (Federal Reserve System Guvernörler Kurulu 2007).

3.1.2. Güneydoğu Asya ve Pasifik Bölgesi Uygulamaları

Avustralya'nın Kuzeyinde yer alan ülkeler, Çin'in Güneyi, Hindistan'ın Doğusu ve Pasifik Okyanusu'na kıyısı olan ülkelere gelmektedir. Kamboçya, Malezya, Filipinler, Tayland, Endonezya, Çin, Singapur gibi ülkelere olmaktadır. Mikro kredi uygulamaları açısından en başarılı ülke ise Endonezya'dır (Saduman, 2010).

Malezya, İslami Bankalar da dâhil olmak üzere hem özel hem de halka açık çeşitli kurumlarla modern bir finansal sistem mevcuttur. Faiz oranı kontrolleri ise ticari bankaları mikro finans uzaktan tutmuştur.

Nispeten küçük (%10-%12) yoksulluk sorunları nedeni ile ilerde mikro finans hizmetleri pek önemli olmamaktadır. Kredi hizmetleri ve devlet tarım bankası olan BAAC (Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives-)’in büyük ölçüde yaygınlaştırılması, uzmanlaşmış mikro finans kuruluşlarına olan ihtiyacı azaltmaktadır.

Mikro kredi uygulamaları yönünden Endonezya en başarılı ülkelere biridir. Endonezya’da ki mikro finans kuruluşları kırsal kesimdeki yoksullara sürdürülebilir mikro finans hizmetleri sunabilmektedir.

Her biri farklı bir düzenleyiciye cevap veren üç mikro finans kuruluşu kategorisi vardır. Kırsal ve tasarruf bankaları, STK’lar ve kredi birlikleri veya kooperatiflerdir.

Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşu Topluluğu 1990’ların başından itibaren mikro finans kuruluşlarının tanıtımında kilit rol oynamıştır.

Sivil Toplum Kuruluşu Topluluğu, hükümetin dikkatini, yoksulluğu azaltma aracı olarak mikro finansa çekmiş ve bir dizi pilot proje başlatmışlardır.

Mikro finans piyasası az gelişmiş durumda ve sürdürülebilir mikro finans kuruluşları oluşturmak için önemli çabalar gerektirmektedir (Findev Gateway a Program of CGAP Erişim: 12.06.2019).

3.1.3. Latin Amerika ve Karayipler Bölgesi

Bolivya, Nikaragua, Brezilya, Şili, Kolombiya, Peru, El Salvador, Meksika, Ekvator, Dominik Cumhuriyeti, Venezüella, Honduras, Haiti, Guatemala, Arjantin gibi ülkelerden oluşmaktadır. Mikro finans kuruluşları, uluslararası finansal krize rağmen son beş yılda güçlü bir şekilde büyümüşür. Bu büyüme, ölçek ve sosyal yardım göstergelerinde %20'nin üzerinde bir artışla 2011 yılında da devam etmiştir. Özellikle, brüt kredi portföyü %24 oranında büyürken, aktiflerde %19 artış sağlanmıştır. Latin Amerika mikro finans iş ortamının rekabet edilebilirliği açısından, ampirik kanıtlar konu üzerinde bol olmasa da, Global Mikroskop Derecelendirmesini kullanarak (Olsen,2010), mikro finans kuruluşlarının firma düzeyinde verileri kullanan düzenlemelerin borçlu sayısı üzerindeki etkisini test etmiştir. Latin Amerika ve borçluları çekebilme yeteneği üzerinde olumlu ve önemli bir etki sahip olduğu görüldü. Buna ek olarak Global Mikroskop Derecelendirmesi, dünya çapında kabul görmüş Latin Amerika mikro finansmanın iş ortamındaki olumlu eğiliminde kanıttır. Raporda yer alan üst düzey sekiz ülkenin içinde Latin Amerika, Peru ve Bolivya ilk sıralarda yer almaktadırlar (ELLA Evidence and Lessons From Latin America).

3.1.4. Afrika

Senegal, Kenya, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Mozambik, Fildişi Sahili, Çad, Güney Afrika, Mali, Kongo, Uganda, Nijer, Burundi, Tanzanya, Burkina Faso, Gana, Ruanda gibi devletleri kapsamaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde üç milyardan fazla insan hala kredi ve mevduat hizmetlerine etkin bir şekilde erişememektedir. Bu sorun, özellikle hanelerin %5 ile %25'inin bir finans kurumu ile resmi bir ilişkiye sahip olduğu Sahra Altı Afrika'sında mevcuttur. Bölge aynı zamanda, dünyanın mikro finans kuruluşlarının sadece %2'sine ev sahipliği yapmaktadır. Finansal hizmetlere erişim eksikliği bu nedenle Afrika'daki özel sektör gelişimindeki en büyük kısıtlardan biridir (Navajas and Tejerina, 2006).

3.1.5. Orta Doğu ve Kuzey Afrika (MENA) Bölgesi

Orta Doğu ve Kuzey Afrika çok çeşitli bir bölgedir. Petrol zengini bir ülke dâhil bu bölgedeki yoksulluk oranı, gelişmekte olan ülkelerdeki en düşük oranlardan bir tanesidir. Bu bölge Latin Amerika ve Karayipler ile aynıdır. Doğu Asya'dan daha düşük ancak Avrupa ve Orta Asya'dan daha yüksektir. Dünya Bankası verileri, Mısır'ın yaklaşık %17'sinin,

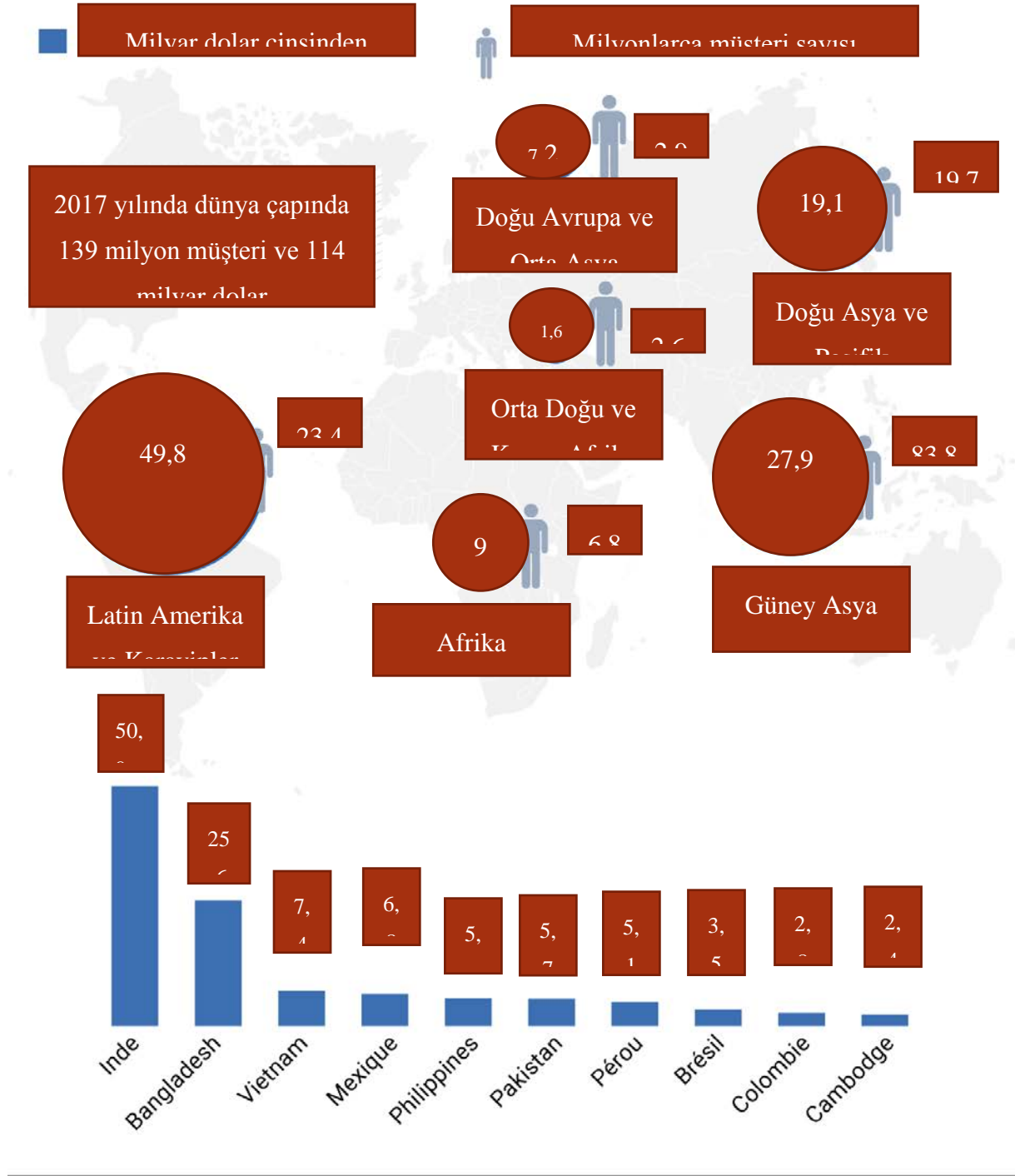
Yemen'in %15'inin ve Fas'ın %10'unun tüketim oranının günde 5 kuruştan daha düşük olduğunu göstermektedir. Ancak, yoksul insanları güçlendirmek ve yoksullukla mücadele etmek için önemli bir adım atılmalıdır. Bu bölgedeki mikro finans kurumu genç bir kuruluştur ve 10 yıl önce Mısır'da kurulmuştur. Buna rağmen başarılı deneyimler de vardır (İslami Araştırma ve Eğitim Kurumu, 2008).

3.1.6. Güney Asya Bölgesi

Güney Asya ülkeleri tarafından mikro finans kuruluşlarına yönelik düzenleyici yaklaşım resmi denetim ve düzenlemeden izin vermeye kadar değişkendir. Mikro finans kuruluşları, Sri Lanka, Bangladeş ve Hindistan'da olduğu gibi serbest piyasa ortamında kendi kendini denetlemelidir. Düzgün bir düzenleyici ve denetleyici eksikliği olmamalıdır. Bazı mikro finans kuruluşları, Grameen Bank ve BRAC gibi uluslararası hale gelmişlerdir.

3.1.7. Doğu Avrupa ve Yakınoğu Asya Bölgesi

Geniş bir yüz ölçümüne sahip olan Yakınoğu Asya Bölgesi ve Doğu Avrupa Bölgesi 262 tane MFI'ya sahiptir. (Okumuş, 2010). Avrupa Bölgesi'nde faal olan MFI'ların kaynaklarının %66'sı özel finansman kaynağı, %28'i ise kazanılan gelirlerden oluşmaktadır (Brunori, 2010).

Şekil 4: Dünya'da Mikro kredi dağılımı

Kaynak: Lefigaro Fransız Dergisi (Erişim: 30.05.2019)

3.2.Dünya’da Mikro Kredi Kuruluşları

3.2.1. Hamilton Mikro Finans Kulübü

2015 yılında kurulan bu mikro finans kulübü öğrenciler tarafından oluşturulan, kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur. 12 Nisan 2016’da, New York Clinton’da özel bir liberal sanat fakültesi olan Hamilton College’deki bir kulüp, astrofizikçi Neil deGrasse Tyson’ın yer aldığı 20. Sacerdote Great Names Lecture’de 836 dolar kazanan bir fırının satışına ev sahipliği yapmıştır. Hamilton Mikro Finans Kulübü sadece bir kulüp değil, aynı zamanda üyeler için bir öğrenme deneyimidir ve toplumu güçlendirir.

Hamilton Mikro Finans Kulübü, yenilikçi mikro finans kuruluşlarının bir örneğidir. Yerel girişimcilere ticari aktiviteyi teşvik etmek için 5.000 \$’a kadar mikro borç vermektedir. Mikro finans hibeden ziyade kredi vererek girişimcinin kredi geçmişi oluşturmaya yardımcı olmaktadır. HMF, toplamış olduğu bağışlarla kredileri vermektedir. Krediler Federal Kredi Birliği tarafından verilmektedir. Kredi birliğinin başkanı ve CEO’su Thomas Owens, bu süreçte öğrencilere rehberlik etmek için bir mentor olarak görev yapmaktadır (www.fernsoftwarw.com/blog/real-world-examples-of-innovative-microfinance-institutions-hamilton-microfinance-clup/).

3.2.2. Good Shepherd Mikro Finans Uygulaması

1981 yılında Avustralya’da NILS (No Interest No Scheme) adında bir Faizsiz Kredi Programı kurulmuştur. Program, bireylere ve ailelere, düşük gelirlili, güvenli, adil ve uygun fiyatlı krediye erişimi sağlamaktadır. Collingwood’daki gençlik çalışanları tarafından kurulmuştur. Gençlik çalışanları, temel ev eşyaları için hazır paraya erişimin olmadığını ve bu durumun koşulları iyileştirmek isteyen insanlar için büyük bir engel olduğunu görmüşlerdir.

Temel ihtiyaçlara sahip olamamak, taze yiyecek saklamak için bir buzdolabı veya uyumak için bir yatağın olmaması olumsuz sonuçlara yol açmaktadır ve bunun hazır bir çözümü bulunmamaktaydı. Tüm bunlar için Good Shepherd Sisters bir çözüm yolu aramaya başlamış ve faizsiz kredi programı olan NILS’i kurmuşlardır. Bu program, buzdolabı, çamaşır makinesi, soba, kurutucu, dondurucu, tıbbi hizmetler, bilgisayar, ders kitapları gibi eğitim masrafları ve herhangi bir hizmet kredi verilmektedir. Geri ödemesi ise 12-18 ay arasında

belirlenmektedir. NILS, Avustralya genelinde 600'den fazla yerde 178 yerel topluluk kuruluşu tarafından sunulmaktadır (<https://nils.com.au> Erişim: 12.06.2019).

- Parayı sadaka olarak değil kredi olarak kullanmak,
- Profesyonel bir iş ilişkisi kurarak müşterilere saygı göstermek,
- Müşterileri, kredi pazarlığı yapma konusunda eğitmek ve en önemlisi geri ödemelerini kolaylaştıran bir sistem oluşturmak,
- Faiz talep etmeden bağışçıların paralarını iade etmelerine teşvik etmek. Ve böylece hem arkadaşları hem de komşuları bu kredilerden yararlanabilirler.

2012 yılında ise bu bünye altında NILS (Faizsiz Kredi Programı)'i korumak ve büyütme için Good Shepherd Microfinance kuruldu. 260'tan fazla akredite sağlayıcıya, Avustralya Hükümeti Sosyal Hizmetler Dairesi (DSS)'ne, Ulusal Avustralya Bankası'na ve Devlet Hükümetleri desteği ile NILS, Avustralya genelinde 671 noktada hizmet vermektedir (<https://goodshepherdmicrofinance.org.au/history/>).

3.2.3. Babyloan Mikro Kredi Uygulaması

2008 yılında Arnaud Poissonier tarafından kurulan mikro kredi programıdır. Geleneksel bankacılık sistemine erişimi olmayan toplumların saygınlıklarını korumak ve kendilerine daha iyi bir yaşam inşa etmek için çalışmalarına başlamıştır (<https://www.babyloan.org/en/arnaud-poissonnier-ceo>).

3.2.4. Crea-Sol Mikro Kredi Uygulaması

Mikro finans kuruluşu “Credit-Refakat-Solidarite”nin kısaltılmış hali olan Crea-Sol, 2005 yılında Fransa'da PACA'da Caisse d'Epargne CEPAC tarafından yoksullukla mücadele etmek ve topraklarının ekonomik kalkınmasına katkıda bulunmak amacı ile oluşturulan Sosyal ve Dayanışma Ekonomisi Bankasıdır. Endişe verici işsizlik oranı ve mesleki beklentilerin yetersizliği ile karşı karşıya kalan Crea-Sol, bölgenin ekonomisini canlandırma, yerel ekonomik faaliyet oluşturma ve yeni işler yaratma gibi çalışmalarda bulunmaktadır. Ekonomi Bakanlığı tarafından finans piyasalarında kendini yeniden finanse etme yetkisine sahip olan Crea-Sol, basit bir temel ilkeye dayanmaktadır: “Borç verdiğimiz parayı ödünç

alıyoruz”. Borçlunun geri ödeme kapasitesini optimize etme ve dolayısıyla projenin de başarı koşullarını incelemektedirler (www.crea-sol.fr/qui-sommes-nous).

3.2.5. Adie Mikro Kredi

1989 yılında Fransa’da Maria Nowak tarafından kurulan bu kuruluş, Grameen Bank’ın kurucusu Profesör Muhammed Yunus’u örnek almış ve programı kurma girişimlerine başlamıştır. Programın genel amacı diğer mikro finans kurumlarıyla aynıdır. Kişilerin kendi işlerini kurmalarına yardımcı olmak, kişisel hizmetlerin gelişimi ve iş aramanın yanı sıra bir iş kurmanın daha çekici olması bu programın kuruluş amaçlarındandır (<https://www.adie.org/notre-histoire/>).

3.3. Türkiye’de Mikro Kredi Uygulamaları

Ülkemizde uygulanan önemli mikro kredi hizmeti 2003 yılında Prof. Dr. Aziz Akgün tarafından gündeme taşınmış ve ilk olarak Diyarbakır’da gerçekleştirilmiş olan Türkiye Grameen Mikro Kredi Projesi (TGMP)’dir. Bu projenin amacı “kendi kendine yardım” çerçevesinde gelişmiştir. Üyeleri ağırlıklı olarak kadınlardır ve güvene dayalı bir projedir. Kredi ödemelerinde ise %98 oranında bir geri dönüş sağlanmaktadır. İncelenmesi açısından aşağıda TGMP ile ilgili bazı veriler verilmiştir.

Tablo 1: TGMP Kapsamında Sayısal Veriler

Bilgiler	2016	2017	2018
Şube Sayısı	98	107	93
Üye Sayısı	44.216	46.345	170.000
MK Kullanan Üye Sayısı	38.527	37.837	32.024
Dağıtılan Kredi Miktarı	51.572.862	150.000.000	107.194.960

Kaynak: TGMP Faaliyet Raporları Erişim: 26.05.2019

Türkiye’de kredi açısından çok önemli bir yere sahip olan TGMP verilerine bakıldığı zaman şube sayısı, üye sayısı, mikro kredi kullanan üye sayısı ve dağıtılan kredi miktarında artışlar görülmektedir. Fakat 2018 yılına bakıldığında bir düşüş yaşanmıştır. Bu düşüşün nedenini son zamanlarda ülke olarak bir krizin eşiğinde olmamıza bağlayabiliriz.

Tablo 2: TGMP Mikro Kredi Çeşitleri ve Diğer Mikro Finans Hizmetleri

Kredi Çeşitleri	Açıklama	Verilen Miktarlar	Vade
Temel Kredi	İlk kredi türüdür.	100-1.000 TL	46 Hafta
Girişimcilik Kredisi	Başarılı ve vergi mükellefi üyelere verilen kredidir.	1.000-5.000 TL	46 Hafta
Hayvancılık Kredisi	Hayvan yetiştirmek isteyen üyelere verilen kredidir.	2.000 TL'ye kadar	26 Hafta
Sosyal Kalkınma Kredisi	Ek gelir sağlamak isteyen üyelere verilen kredidir.	1.000 TL'ye kadar	46 Hafta
İletişim Kredisi	Üyelerin teknolojik açıdan gelişimlerinin sağlanması açısından verilen kredidir.	Telefon fiyatına bağlı olarak değişmektedir. (En fazla 3 adet)	46 Hafta
Mikro Sigorta	Üyelerin hayatlarını koruma altına alan ferdi kaza sigortasıdır.	Aylık 1 TL karşılığında 10.000 TL garanti altına alır.	
Mikro Konut Sigortası	Doğal afetler nedeni ile ortaya çıkan zararda ev sahiplerini ve kiracıları koruma altına alan konut sigortasıdır.	Ev sahibi olanlara 15.000, kiracılara ise 10.000 TL'ye değin güvence altına alır.	
Gönüllü Tasarruf	Üyelerin tasarruf yapmaları açısından oluşturulmuştur.	Haftalık en az 1 TL kendi hesabına yatırır.	

Kaynak: TGMP (Erişim: 26.05.2019) www.tgmp.net

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÖRNEK UYGULAMA

Gaziantep ilindeki Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların sosyo-ekonomik hayatlarına olası etkilerini (Özgüven/Özsaygı Artışı, Sosyal Statü Artışı ve Ekonomik Durum Artışı) çeşitli demografik değişkenler (Yaş, Medeni Durum, Eğitim Durumu, Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelir, Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelir, Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Yanında Çalıştırdığı Kişi Sayısı, Ne Kadar Mikro Kredi Kullandığı, Mikro Kredi Kullanma Amacı) bağlamında saptamak çalışmanın ana amacını oluşturmaktadır.

4.1.Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada belirlenen hipotezlerin analizi için anket yöntemi kullanılmıştır. Mikro-kredi kullanan 151 kadın ile gerçekleştirilen saha araştırmasında;

Mikro-Kredinin Sosyo-ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarının (Özgüven/Özsaygı Artışı, Sosyal Statü Artışı ve Ekonomik Durum Artışı) çeşitli demografik değişkenler (Yaş, Medeni Durum, Eğitim Durumu, Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelir, Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelir, Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Yanında Çalıştırdığı Kişi Sayısı, Ne Kadar Mikro Kredi Kullandığı, Mikro Kredi Kullanma Amacı) bağlamında farklılaşp farklılaşmadığını saptamaya yönelik analizler yapılmıştır. Gaziantep ilindeki Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlardan elde edilen girdiler ışığında düzenlenen metoda ilişkin analizler şöyle özetlenebilir; **“Veri Toplama Yöntemi ve Ölçüm Araçları”** başlığında detaylı bilgileri verilen ölçeklerin, araştırma girdilerine uyumluluğunu tespit etmek için **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** uygulanmıştır. Daha sonra hipotezlerin test edilmesi amacıyla One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Testi) uygulanmıştır.

Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeği alt boyutları (Özgüven ve Özsaygı Artışı, Sosyal Statü Artışı ve Ekonomik Durum Artışı) ile çeşitli demografik değişkenler (Yaş, Medeni Durum, Eğitim Durumu, Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelir, Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelir, Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Yanında Çalıştırdığı Kişi

Sayısı, Ne Kadar Mikro Kredi Kullandığı, Mikro Kredi Kullanma Amacı) arasındaki olası farklılıklardan hareketle çalışmanın hipotezleri aşağıdaki gibi oluşturulmuştur:

4.2. Veri Toplama Yöntemi ve Ölçüm Araçları

En fazla kullanılan veri toplama araçlarından biri olan anket, katılımcıların belli bir konuda görüş, yaklaşım ve hareketlerini daha önceden belirlenmiş bir sırada ve belirli bir yapıda oluşturulmuş sorulara dayalı olarak elde etmeyi sağlamaktadır (Gürbüz ve Şahin, 2016:179). Çalışmada, verileri elde etme metodu olarak beşli likert ölçeği ile oluşturulan önermelerden meydana gelen anket tekniği tercih edilmiştir. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır.

Anketin birinci bölümü;

Alpaslan (2015) ile Ece (2014)'ten uyarlanan ve anonim olarak hazırlanan Gaziantep ilindeki Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların demografik özelliklerini (Yaş, Medeni Durum, Eğitim Durumu, Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelir, Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelir, Mikro Kredi Aldıktan Sonra Yanında Çalıştırdığı Kişi Sayısı, Ne Kadar Mikro Kredi Kullandığı, Mikro Kredi Kullanma Amacı) belirlemeye yönelik sorulardan oluşmaktadır.

Anketin ikinci bölümü;

Gaziantep ilindeki Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların sosyo-ekonomik hayatlarına olası etkilerine ilişkin algıları, Swapna (2017)'den çevrilen, geçerleme ve güvenilirlik çalışmaları yapılan ölçekle ölçülmüştür. Ölçüm aracı; **Özgüven ve Özsaygı Artışı** 10 ifade, **Sosyal Statü Artışı** 5 ifade ve **Ekonomik Durum Artışı** 3 ifade olmak üzere 3 boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı (Cronbach α), **0,926** olarak tespit edilmiştir.

Ölçeklerde çoklu bağlantı testleri yapılmış olup çoklu bağlantı sorunu bulunmamaktadır (Çelik vd., 2015:570).

4.3.Araştırmaya Katılanların Profiline Yönelik Frekans Analizleri

Araştırmanın bu bölümünde; anket uygulamasına katılan Gaziantep ilindeki Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlara yönelik tanımlayıcı istatistikî analizlere yer verilmektedir. Yapılan frekans analizleri neticesinde ortaya çıkan veriler sayı (n) ve yüzde (%) ile gösterilerek değerlendirilmiştir.

Tablo 3. Ankete Cevap Verenlerin Yaşa Göre Dağılımları

Seçenek	Sayı (n)	Yüzde (%)
18-30 Yaş Arası	16	10,6
31-45 Yaş Arası	77	51,0
46-60 Yaş Arası	54	35,8
60'dan Fazla	4	2,6
Toplam	151	100,0

Tablo 3'te anketi cevaplayan katılımcıların yaşlarına göre dağılımına yer verilmiştir. Araştırmaya katılan kadınların; %10,6'sı (n=16) 18-30 Yaş Arası, %51,0'ı (n=77) 31-45 Yaş Arası, %35,8'i (n=77) 46-60 Yaş Arası ve %2,6'sı (n=4) 60 Yaştan fazla grubuna girmektedir.

Tablo 4. Ankete Cevap Verenlerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımları

Seçenek	Sayı (n)	Yüzde (%)
Evli Çocuksuz	9	6,0
Evli Çocuklu	131	86,8
Dul/Boşanmış	11	7,2
Toplam	151	100,0

Tablo 4’te anketi cevaplayanların medeni durumlarına göre dağılımına yer verilmiştir. Araştırmaya katılanların; %6,0’ı (n=9) Evli Çocuksuz, %86,8’i (n=131) Evli Çocuklu ve %7,2’si (n=11) Dul/Boşanmış grubuna girmektedir. Anlaşılacağı gibi mikro kredi alan kadınların büyük çoğunluğu evlidir.

Tablo 5. Ankete Cevap Verenlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları

Seçenek	Sayı (n)	Yüzde (%)
Okur Yazar Değil	18	11,9
İlköğretim	124	82,1
Lise	9	6,0
Toplam	151	100,0

Tablo 5’te anketi cevaplayanların eğitim durumlarına göre dağılımına yer verilmiştir. Araştırmaya katılanların; %11,9’u (n=18) Okur Yazar Değil, %82,1’i (n=124) İlköğretim ve %6,0’ı (n=9) Lise grubuna girmektedir. Eğitim düzeyi görüldüğü gibi ilkokul seviyesinde çoğunluktadır.

Tablo 6. Ankete Cevap Verenlerin Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelirlerine Göre Dağılımları

Seçenek	Sayı (n)	Yüzde (%)
0-1000 TL Arası	105	69,5
1001-2000 TL Arası	36	23,8
2001-3000 TL Arası	10	6,6
Toplam	151	100,0

Tablo 6’da ankete cevap verenlerin mikro kredi almadan önceki aylık gelirlerine göre dağılımına yer verilmiştir. Araştırmaya katılanların; %69,5’i (n=105) 0-1000 TL Arası, %23,8’i (n=36) 1001-2000 TL Arası ve %6,6’sı (n=10) 2001-3000 TL Arası grubuna girmektedir. Mikro krediden önceki genel duruma bakıldığında ise 151 kadından 105’inin mikro kredi almadan önceki aylık gelirlerinin 1.000’nin altında veya hiçbir gelirinin olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 7. Ankete Cevap Verenlerin Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelirlerine Göre Dağılımları

Seçenek	Sayı (n)	Yüzde (%)
0-1000 TL Arası	27	17,9
1001-2000 TL Arası	81	53,6
2001-3000 TL Arası	32	21,2
3001-4000 TL Arası	5	3,3
4000 TL'den Fazla	6	4,0
Toplam	151	100,0

Tablo 7’de ankete cevap verenlerin mikro kredi aldıktan sonraki aylık gelirlerine göre dağılımına yer verilmiştir. Araştırmaya katılanların; %17,9’u (n=27) 0-1000 TL Arası, %53,6’sı (n=81) 1001-2000 TL Arası, %21,2’si (n=32) 2001-3000 TL Arası, %3,3’ü (n=5) 3001-4000 TL Arası ve %4,0’ı (n=6) 4000 TL'den Fazla grubuna girmektedir.

Tablo 8. Ankete Cevap Verenlerin Mikro Kredi Aldıktan Sonra Yanlarında Çalıştırdığı Kişi Sayısına Göre Dağılımları

Seçenek	Sayı (n)	Yüzde (%)
0	110	72,8
1	24	15,9
2	13	8,6
3 ve Daha Fazla	4	2,6
Toplam	151	100,0

Tablo 8’de ankete cevap verenlerin mikro kredi aldıktan sonraki yanlarında çalıştırdıkları kişi sayısına göre dağılımlarına yer verilmiştir. Araştırmaya katılanların; %72,8’i (n=110) 0, %15,9’u (n=24) 1, %8,6’sı (n=13) 2 ve %2,6’sı (n=4) 3 ve Daha Fazla seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 9. Ankete Cevap Verenlerin Kullandıkları Mikro Kredi Miktarına Göre Dağılımları

Kullanılan Mikro Kredi Miktarı	Sayı (n)	Yüzde (%)
1000 TL - 9999 TL Arası	79	52,3
10000 TL - 19999 TL Arası	38	25,2
20000 TL ve Üzeri	34	22,5
Toplam	151	100,0

Tablo 9’da anketi cevaplayanların kullandıkları mikro kredi miktarına göre dağılımına yer verilmiştir. Araştırmaya katılanların; %52,3’ü (n=79) 1000 TL - 9999 TL Arası, %25,2’si (n=38) 10000 TL - 19999 TL Arası ve %22,5’i (n=34) 20000 TL ve Üzeri seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 10. Ankete Cevap Verenlerin Mikro Kredi Kullanma Amacına Göre Dağılımları

Seçenek	Sayı (n)	Yüzde (%)
İşimi Geliştirmek	72	47,7
Yeni Bir İş Kurmak	10	6,6
Aileme Katkıda Bulunmak	67	44,4
Borçlarımı Ödemek	2	1,3
Toplam	151	100,0

Tablo 10’da ankete cevap verenlerin mikro kredi kullanma amacına göre dağılımına yer verilmiştir. Araştırmaya katılanların; %47,7’si (n=72) İşimi Geliştirmek, %6,6’sı (n=10) Yeni Bir İş Kurmak, %44,4’ü (n=67) Aileme Katkıda Bulunmak ve %1,3’ü (n=2) Borçlarımı Ödemek seçeneğini işaretlemiştir.

4.4.Ölçeklerin Yapı Geçerliliği ve Güvenilirliği

Araştırmada kullanılmış olan Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeği’nin yapı geçerliği Keşfedici Faktör Analizi (KFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanarak analizleri yapılmıştır. Öncelikle Keşfedici Faktör Analizi (KFA) ile ifadelerin meydana getirdiği yapı keşfedilecek ve daha sonrasında DFA ile verilerin keşfedilen yapıya sahip olup olmadığı tespit edilecektir. Yapılan Keşfedici Faktör Analizi (KFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) hakkında detaylı bilgi aşağıda bulunmaktadır.

4.4.1. Keşfedici Faktör Analizi

Keşfedici faktör analizi (KFA); aralarında ilişki bulunan çok sayıda değişkenden meydana gelen veri setine ait ilişki yapısının ortaya çıkarılarak araştırmayı yapan kişi tarafından veri setinde yer alan ifadeler arasındaki ilişkilerin daha rahat anlaşılmasına yardımcı olmak için yürütülen çok değişkenli bir analiz türüdür (Altunışık vd., 2010:262). Faktör döndürmesi; maddelerin ilgili faktörlerde yeterince yüksek, ilgisiz faktörlerde ise yeterince düşük yük değerlerinde yüklenmesine fırsat sağlar (Gürbüz ve Şahin, 2016:313). Bundan dolayı veri seti gibi temel bileşenler analizi ile dik döndürme yöntemlerinden biri olan ve en çok tercih edilen “Varimax Eksen Döndürme Tekniği” tercih edilmiştir. KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) testi; belirli bir örneklemden elde edilen değişkenlerin oluşturduğu veri yapısının faktör analizi için yeterli olup olmadığını göstermekte olup bu değer 0,60 ve üzerinde olması örneklemin faktör analizi için yeterli olduğunu gösterir (Gürbüz ve Şahin,2016:311).

Aşağıda Tablo 11’de KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) değerinin 0,887 olması, örneklemin faktör analizine yetecek sayıda olduğuna işaret etmektedir. Yine aynı tabloda Bartlett’s Küresellik Testi (Bartlett’s Test of Sphericity) sonucunun (Sig.=0,000) anlamlı olması ($p<0,05$) değişkenler arası ilişkilerin oluşturmuş olduğu matrisin faktör analizi için anlamlı olduğunu ve faktör analizi uygulanabileceği biçiminde yorumlanabilir (Gürbüz ve Şahin,2016:319).

Tablo 11. KMO and Bartlett’s Test Tablosu

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,887
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1468,015
	Df	153
	Sig.	,000

Araştırmanın veri setine uygunluğunun belirlenmesi için Keşfedici Faktör Analizi (KFA) uygulanmış ve analiz sonuçları Tablo 12’de yer almaktadır.

Tablo 12. Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğine İlişkin Keşfedici Faktör Analizi Sonuçları ve Ortalama Değerler

ÖNERMELER	Ort.	St.Sap.	Faktör Yükleri	Öz Değer (%)	Kümalatif Varyans (%)
Faktör 1: Özgüven ve Özsaygı Artışı				27,093	27,093
v18 - Mikro kredi kullandıktan sonra ileriye/geleceğe dönük olma yönüm arttı.)	3,90	1,076	,751		
v20 - Mikro kredi kullandıktan sonra risk alma düzeyim arttı.	4,01	,906	,724		
v22 - Mikro kredi kullandıktan sonra sosyal çevremdeki pozitif imajım arttı.	4,07	1,050	,715		
v19 - Mikro kredi kullandıktan sonra eleştirilere tahammül düzeyim arttı.	3,83	1,018	,699		
v15 - Mikro kredi kullandıktan sonra anlaşmazlıkları çözme becerim arttı.	4,18	,932	,690		
v24 - Mikro kredi kullandıktan sonra daha fazla sosyalleşme	4,24	,914	,663		

imkânım oldu.					
v13 - Mikro kredi kullandıktan sonra liderlik yeteneğim arttı.	3,91	1,196	,649		
v23 - Mikro kredi kullandıktan sonra sosyal çevremde daha fazla cinsiyet eşitliğine sahip oldum.	4,04	,965	,647		
v14 - Mikro kredi kullandıktan sonra grup içinde çalışma becerim arttı.	4,14	1,059	,588		
v21 - Mikro kredi kullandıktan sonra diğer insanları etkileme/ikna etme becerim arttı.)	4,29	,805	,456		
Faktör 2: Sosyal Statü Artışı				20,446	47,540
v26 - Mikro kredi kullandıktan sonra diğer kadınları girişimcilik konusunda cesaretlendirmeye çalıştım.	4,46	,790	,788		
v25 - Mikro kredi kullandıktan sonra topluma yararlı işlerde daha fazla yer aldım.	4,22	,863	,730		
v12 - Mikro kredi kullandıktan sonra yaşam standartlarımı sürdürebileceğime dair güvenim arttı.	4,40	,865	,709		
v16 - Mikro kredi kullandıktan sonra iş ve özel yaşamımda karar	4,27	,864	,680		

verme özgürlüğüm arttı.)				
v17 - Mikro kredi kullandıktan sonra iş hayatımdaki tanınırlığım arttı.)	4,28	,918	,661	
Faktör 3: Ekonomik Durum Artışı				12,359 59,898
v10 - Mikro kredi kullandıktan sonra tüketim harcamalarım arttı.	3,46	1,136	,755	
v9 - Mikro kredi kullandıktan sonra gelirim arttı.	3,87	1,015	,746	
v11 - Mikro kredi kullandıktan sonra harcamalarım üzerindeki kontrolüm arttı.	3,99	1,013	,448	
KMO: 0,887 - Barlett's Test: 1468,015 - Öz Değer: 1'den fazla - Anlamlılık (Significiance): 0,000				

Yapılan Keşfedici Faktör Analizi (KFA) sonucunda, ifadelerin “başlangıç öz değeri (eigenvalues)” 1’den büyük olan üç etkenden oluşan, toplam varyansın % 59,898’ini açıklayan bir yapıda olduğu görülmüştür.

Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin yapısal geçerliliğini kanıtlamak amacıyla yapılan analiz sonucunda ölçeğin, hipotez testlerinde yer alabilecek yeterlilikte ve Tablo 33’da görüldüğü gibi;

- Birinci faktörde (**Özgüven ve Özsaygı Artışı**); 10 ifade,
 - İkinci faktörde (**Sosyal Statü Artışı**); 5 ifade,
 - Üçüncü faktörde (**Ekonomik Durum Artışı**); 3 ifade,
- olduğu ortaya çıkmıştır.

4.4.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

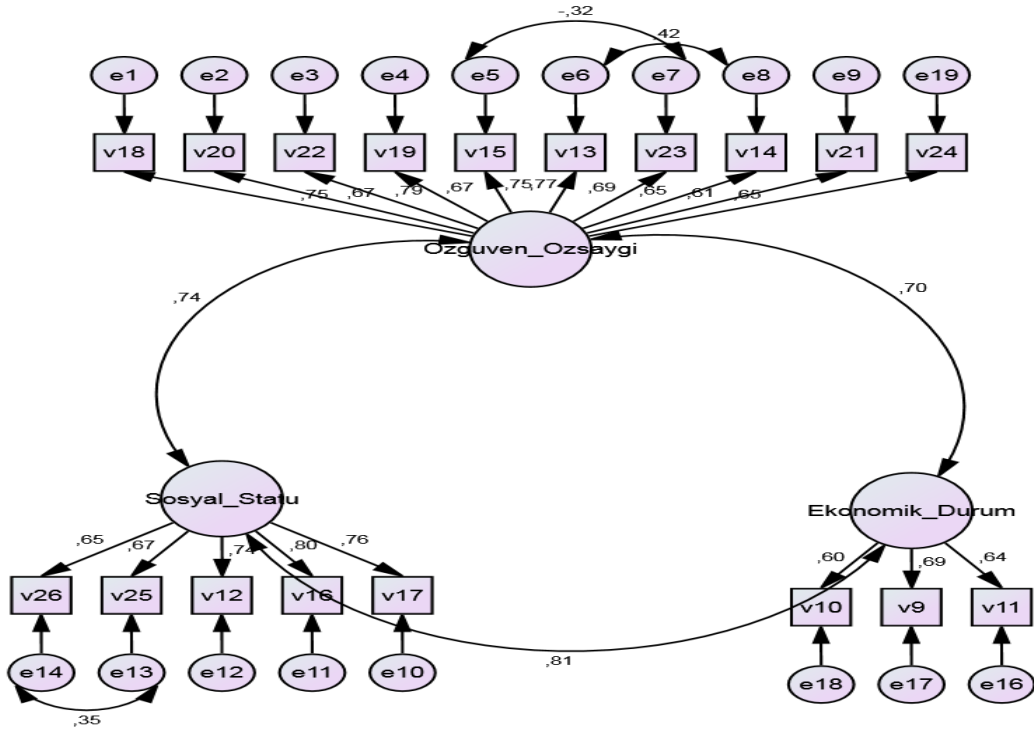
Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), gözlemlenen bir dizi faktör yapısını doğrulamak için kullanılan istatistiksel bir tekniktir. DFA, araştırmacının gözlemlenen değişkenler ile değişkenlerin arasında bir ilişkinin olup olmadığını test etmesini sağlar (Suhr,31).

DFA’da dört temel model test edilebilir. Bu modeller; tek faktörlü model, birinci düzey çok faktörlü model, ikinci düzey çok faktörlü model ve ilişkisiz model olarak sınıflandırılabilir (Şeşen,2010:183). Çalışmada kullanılmış olan model birden fazla faktörün veya boyutun birbiriyle ilgisi olmayan faktör altında yer aldığı birinci düzey çok faktörlü modelidir. Modelin temeli, değişkenlerin birden fazla bağımsız boyut çerçevesinde birleşmesidir. Bir modelin veri ile uyumu bu test sonucunda ortaya çıkarılan çeşitli uyum indeksleri çerçevesinde yorumlanmaktadır. Uyum indeks değerleri ve eşitlik değerleri Tablo 13’te yer almaktadır.

Tablo 13. Kullanılan Uyum İndeksleri ve Eşik Değerleri

İndeks Adı	AÇIKLAMA	Eşik Değeri	
		İyi Uyum	Kabul Edilebilir
X ²	Önerilen metodlagirdinin uyumu test edilir. X ² 'nin anlamlı çıkmaması ve 3'ten küçük olması modelin uyumlu olduğunu gösterir.	P>0,05 (anlamsız) olmalı	
RMSEA	Serbestlik derecesi itinayla metodun örneklem ile ne derece uyumlu olduğu test edilir.	<0,05	<0,08
GFI	Metot uyumu örneklem büyüklüğünden bağımsız olarak test edilir.	>0,95	>0,90
AGFI	GFI'nın serbestlik düzeyinden ayrılmış halidir.	>0,95	>0,90
CFI	Serbestlik düzeyi ve örneklem büyüklüğü dikkate alınarak test edilen modeli temel modele göre kıyaslar.	>0,95	>0,90
NFI	CFI'dan farklı olarak X ² dağılımının gerektirdiği koşullara bağlı olmadan	>0,95	>0,90
TLI	NFI'nın serbestlik derecesi dikkate alınarak hesaplanmış halidir.	>0,95	>0,90

Kaynak: (Gürbüz ve Şahin, 2016:337)

Şekil 5. Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeği Birinci Düzey Çok Faktörlü DFA Modeli

e = Modelin hata terimlerini temsil eder.

v = Ölçekte yer alan ifadeleri temsil etmektedir (Variable).

Ölçüm aracının yapısal geçerliliğinin ortaya konulması açısından paket program ile uygulanan ilk Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda çıkan girdilerin ölçüm aracının üç boyutlu yapısına uyum sağlamadığı ve uyum iyiliği değerlerinin kabul edilebilir aralıklarda yer almadığı görülmüştür. Bunun üzerine;

- (v15 - Mikro kredi kullandıktan sonra anlaşmazlıkları çözme becerim arttı) ifadesi ile (v23 - Mikro kredi kullandıktan sonra sosyal çevremde daha fazla cinsiyet eşitliğine sahip oldum.) ifadesi arasında,
- (v13 - Mikro kredi kullandıktan sonra liderlik yeteneğim arttı.) ile (v14 - Mikro kredi kullandıktan sonra grup içinde çalışma becerim arttı.) ifadesi arasında,

- (v25 - Mikro kredi kullandıktan sonra topluma yararlı işlerde daha fazla yer aldım.) ifadesi ile (v26 - Mikro kredi kullandıktan sonra diğer kadınları girişimcilik konusunda cesaretlendirmeye çalıştım.) arasında, modifikasyon işlemleri yapılmıştır;

Tekrarlanan Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda girdilerin ölçüm aracının üç boyutlu yapısına uyduğu, uyum iyiliği değerlerinin kabul edilebilir aralıklarda yer aldığı ve faktör yüklerinin 0,804 - 0,602 aralığında olduğu ortaya çıkmıştır. Ölçüm aracının uyum iyiliği değerleri Tablo 14’te yer almaktadır.

Tablo 14. Ölçeklerin Uyum İyiliği Değerleri

Ölçekler	X ²	Df	CMIN/	GFI	AGFI	CFI	NFI	TLI	RMSEA
			DF≤5	≥.85	≥.80	≥.90	≥.90	≥.90	≤.08
Ölçek	272.613	129	2.113	.85	.80	.90	.82	.88	.08

Not: Uyum iyiliği değer aralıkları “**kabul edilebilir**” standartlara göre düzenlenmiştir (Gürbüz ve Şahin, 2016:337).

4.4.3. Güvenilirlik Analizi

Güvenilirlik, bir testi veya ölçeğin ölçmek istediği şeyi tutarlı ve istikrarlı bir biçimde ölçme derecesidir (Altunışık vd., 2010:122). Başka bir ifadeyle güvenilirlik, ölçüm sonuçlarının gelişigüzel hatalar içermemesinin bir ölçütüdür. (Lorcu, 2015:207).

Güvenilirlik analizleri çok yönlü hesaplama ve istatistiki yöntemlerle yapılabilmektedir. Bunların en yaygını Cronbach’s Alpha Katsayısıdır (Gürbüz ve Şahin,2016:323).

0-1 aralığındaki değerlerden birini alan Cronbach’s Alpha katsayısı, ölçüm aracında yer alan “k” adet önermenin varyansları toplamının, genel varyansa ortalaması ile oluşturulan ağırlıklı standart değişimin ortalamasıdır (Lorcu,2015:207).

Cronbach's Alpha katsayısı ile ilgili dağılım aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir (Özdamar,1999:523).

$0,00 \leq \alpha < 0,40$; ölçüm aracı güvenilir değildir.

$0,40 \leq \alpha < 0,60$; ölçüm aracı düşük güvenilirliktedir.

$0,60 \leq \alpha < 0,80$; ölçüm aracı oldukça güvenilirdir.

$0,80 \leq \alpha < 1,00$; ölçüm aracı yüksek derecede güvenilirdir.

Ayrıca (Hair vd. (1995:431)'e göre; güvenilirlik analizi sonuçlarına göre ölçeğin güvenilir olarak değerlendirilebilmesi için "0" ve "1" değer aralığında yer alan alpha katsayısının 0,60'dan daha yukarı bir değerde olması beklenir.

Araştırma kullanılan ve 18 adet ifade içeren ölçeğe dair güvenilirlik analizi sonuçları Tablo 15'de verilmiştir.

Tablo 15. Güvenilirlik Analizi Sonuç Tablosu

Ölçek	Madde Sayısı	Cronbach Alfa Katsayısı
Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeği	18	0,926

Tablo 15 incelendiğinde, Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeği Cronbach Alfa değeri 0,926'dır. Bu sonuç, araştırmada kullanılmış olan ölçeklerin $0,80 \leq \alpha < 1,00$ aralığında değerler alarak "yüksek derecede güvenilirdir" olduğu sonucu ortaya çıkarmaktadır.

4.5.Hipotez Testleri

4.5.1. H1 Hipotezinin Testi

Yaş ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Özgüven ve Özsaygı Artışı**” boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16. H1 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	N	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
Yaş =>	18-30 Yaş Arası	16	3,92	,795	,279	,840	Desteklenmedi
	31-45 Yaş Arası	77	4,07	,696			
	46-60 Yaş Arası	54	4,10	,783			
Özgüven/Özsaygı	60'dan Fazla	4	3,95	,681			
	Toplam	151	4,06	,733			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Özgüven ve Özsaygı Artışı**” boyutuna ilişkin algılarının yaş değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,840>0,05$, $F_{(3,147)} = 0,279$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda yaş değişkeninin ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Özgüven ve Özsaygı Artışı**” boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H1 hipotezi **desteklenmemiştir**.

4.5.2. H2 Hipotezinin Testi

Yaş ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17. H2 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	N	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
Yaş =>	18-30 Yaş Arası	16	4,21	,622	,351	,788	Desteklenmedi
	31-45 Yaş Arası	77	4,37	,617			
	46-60 Yaş Arası	54	4,31	,792			
Sosyal Statü	60'dan Fazla	4	4,15	,790			
	Toplam	151	4,33	,685			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutuna ilişkin algılarının yaş değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,788>0,05$, $F_{(3,147)} = 0,351$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda yaş değişkeninin ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H2 hipotezi **desteklenmemiştir**.

4.5.3. H3 Hipotezinin Testi

Yaş ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Ekonomik Durum Artışı**” boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18. H3 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	N	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
Yaş => Ekonomik Durum	18-30 Yaş Arası	16	3,40	,888			
	31-45 Yaş Arası	77	3,84	,805			
	46-60 Yaş Arası	54	3,82	,831	1,587	,195	Desteklenmedi
	60'dan Fazla	4	3,42	,687			
	Toplam	151	3,77	,826			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Ekonomik Durum Artışı”** boyutuna ilişkin algılarının yaş değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,195>0,05$, $F_{(3,147)} = 1,587$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda yaş değişkeninin ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Ekonomik Durum Artışı”** boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H3 hipotezi **desteklenmemiştir**.

4.5.4. H4 Hipotezinin Testi

Medeni Durum ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Özgüven ve Özsaygı Artışı”** boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19. H4 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	N	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
Medeni Durum =>	Evli Çocuksuz	9	4,00	1,019	,749	,475	Desteklenmedi
	Evli Çocuklu	131	4,04	,716			
Özgüven/Özsaygı	Dul/Boşanmış	11	4,32	,695			
	Toplam	151	4,06	,733			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Özgüven ve Özsaygı Artışı**” boyutuna ilişkin algılarının medeni durumu değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,475>0,05$, $F_{(2,148)} = 0,749$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda medeni durum değişkenini ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Özgüven ve Özsaygı Artışı**” boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H4 hipotezi **desteklenmemiştir**.

4.5.5. H5 Hipotezinin Testi

Medeni Durum ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 20’de sunulmuştur.

Tablo 20. H5 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	N	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
Medeni Durum	Evli Çocuksuz	9	4,47	,566			
	Evli Çocuklu	131	4,30	,695			
=>					,658	,519	Desteklenmedi
Sosyal Statü	Dul/Boşanmış	11	4,51	,666			
	Toplam	151	4,33	,685			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü**” boyutuna ilişkin algılarının medeni durumu değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,519>0,05$, $F_{(2,148)} = 0,658$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda medeni durum değişkenini ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H5 hipotezi **desteklenmemiştir**.

4.5.6. H6 Hipotezinin Testi

Medeni Durum ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Ekonomik Durum Artışı**” boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21. H6 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	N	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
Medeni Durum =>	Evli Çocuksuz	9	3,48	1,107	,976	,379	Desteklenmedi
	Evli Çocuklu	131	3,77	,796			
Sosyal Statü	Dul/Boşanmış	11	4,00	,943			
	Toplam	151	3,77	,826			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Ekonomik Durum”** boyutuna ilişkin algılarının medeni durumu değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,379>0,05$, $F_{(2,148)} = 0,976$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda medeni durum değişkenini ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Ekonomik Durum Artışı”** boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H6 hipotezi **desteklenmemiştir**.

4.5.7. H7 Hipotezinin Testi

Eğitim Durumu ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Özgüven ve Özsaygı Artışı”** boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 22’de sunulmuştur.

Tablo 22. H7 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	N	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
Eğitim Durumu =>	Okur Yazar Değil	18	4,02	,766	,427	,653	Desteklenmedi
	İlköğretim	124	4,08	,727			
Özgüven/Özsaygı	Lise	9	3,86	,811			
	Toplam	151	4,06	,733			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Özgüven ve Özsaygı Artışı**” boyutuna ilişkin algılarının eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,653>0,05$, $F_{(2,148)} = 0,427$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda eğitim durumu değişkenini ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Özgüven ve Özsaygı Artışı**” boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H7 hipotezi **desteklenmemiştir**.

4.5.8. H8 Hipotezinin Testi

Eğitim Durumu ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 23’te sunulmuştur.

Tablo 23. H8 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	n	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
Eğitim Durumu =>	Okur Yazar Değil	18	4,44	,688			
	İlköğretim	124	4,32	,688			
Sosyal Statü	Lise	9	4,22	,682			Desteklenmedi
	Toplam	151	4,33	,685			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutuna ilişkin algılarının eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,686>0,05$, $F_{(2,148)} = 0,378$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda eğitim durumu değişkenini ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H8 hipotezi **desteklenmemiştir**.

4.5.9. H9 Hipotezinin Testi

Eğitim Durumu ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Ekonomik Durum Artışı**” boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 24’te sunulmuştur.

Tablo 24. H9 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	n	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
Eğitim Durumu	Okur Yazar Değil	18	3,89	,714			
=>	İlköğretim	124	3,79	,841	1,482	,231	Desteklenmedi
Ekonomik Durum	Lise	9	3,33	,764			
	Toplam	151	3,77	,826			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Ekonomik Durum Artışı”** boyutuna ilişkin algılarının eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,231>0,05$, $F_{(2,148)} = 1,482$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda eğitim durumu değişkenini ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Ekonomik Durum Artışı”** boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H9 hipotezi **desteklenmemiştir.**

4.5.10. H10 Hipotezinin Testi

Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelir ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Özgüven ve Özsaygı Artışı”** boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 25’de sunulmuştur.

Tablo 25. H10 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	n	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
Önceki Gelir =>	Aylık Okur Yazar Değil	105	4,11	,688	1,244	,291	Desteklenmedi
	İlköğretim	36	3,89	,829			
	Lise	10	4,12	,823			
Özgüven/Özsaygı	Toplam	151	4,06	,733			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Özgüven ve Özsaygı Artışı**” boyutuna ilişkin algılarının Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelir değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,291>0,05$, $F_{(2,148)} = 1,244$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelir değişkenini ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Özgüven ve Özsaygı Artışı**” boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H10 hipotezi desteklenmemiştir.

4.5.11. H11 Hipotezinin Testi

Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelir ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26. H11 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	n	Ort.	SS	F	P	Hipotez Sonucu
Önceki Gelir =>	Aylık Okur Yazar Değil	105	4,38	,666	1,144	,321	Desteklenmedi
	İlköğretim	36	4,18	,722			
	Lise	10	4,28	,738			
Sosyal Statü	Toplam	151	4,33	,685			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutuna ilişkin algılarının Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelir değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,321>0,05$, $F_{(2,148)} = 1,144$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelir değişkeni ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H11 hipotezi desteklenmemiştir.

4.5.12. H12 Hipotezinin Testi

Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelir ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Ekonomik Durum Artışı**” boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 27’de sunulmuştur.

Tablo 27. H12 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	n	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
Önceki Gelir => Ekonomik Durum	Aylık Okur Yazar Değil	105	3,79	,865	,080	,924	Desteklenmedi
	İlköğretim	36	3,73	,734			
	Lise	10	3,73	,783			
	Toplam	151	3,77	,826			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Ekonomik Durum Artışı”** boyutuna ilişkin algılarının Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelir değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,924>0,05$, $F_{(2,148)} = 0,80$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelir değişkeni ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Ekonomik Durum Artışı”** boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H12 hipotezi desteklenmemiştir.

4.5.13. H13 Hipotezinin Testi

Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelir ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Özgüven ve Özsaygı Artışı”** boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 28’de sunulmuştur.

Tablo 28. H13 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	n	Ort.	SS	F	P	Hipotez Sonucu
Sonraki Gelir => Özgüven/Özsaygı	0-1000 TL Arası	27	4,08	,674	,906	,462	Desteklenmedi
	Aylık1001-2000 TL Arası	81	4,07	,729			
	2001-3000 TL Arası	32	3,91	,853			
	3001-4000 TL Arası	5	4,52	,432			
	4000 TL'den Fazla	6	4,22	,467			
	Toplam	151	4,06	,733			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Özgüven ve Özsaygı Artışı**” boyutuna ilişkin algılarının Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelir değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,462>0,05$, $F_{(4,146)} = 0,906$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelir değişkeni ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Özgüven ve Özsaygı Artışı**” boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H13 hipotezi **desteklenmemiştir**.

4.5.14. H14 Hipotezinin Testi

Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelir ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 29’da sunulmuştur.

Tablo 29. H14 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	n	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
Sonraki Gelir => Sosyal Statü	0-1000 TL Arası	27	4,07	,928	2,067	,088	Desteklenmedi
	Aylık1001-2000 TL Arası	81	4,42	,542			
	2001-3000 TL Arası	32	4,21	,785			
	3001-4000 TL Arası	5	4,72	,415			
	4000 TL'den Fazla	6	4,47	,413			
	Toplam	151	4,33	,685			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutuna ilişkin algılarının Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelir değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,088>0,05$, $F_{(4,146)} = 2,067$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelir değişkeni ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H14 hipotezi **desteklenmemiştir.**

4.5.15. H15 Hipotezinin Testi

Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelir ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Ekonomik Durum Artışı**” boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 30’da sunulmuştur.

Tablo 30. H15 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	n	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
=> Sonraki Aylık Gelir Ekonomik Durum	0-1000 TL Arası	27	3,56	,906	1,169	,327	Desteklenmedi
	1001-2000 TL Arası	81	3,76	,784			
	2001-3000 TL Arası	32	3,92	,799			
	3001-4000 TL Arası	5	4,27	,983			
	4000 TL'den Fazla	6	3,78	1,004			
	Toplam	151	3,77	,826			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Ekonomik Durum Artışı”** boyutuna ilişkin algılarının Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelir değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,327>0,05$, $F_{(4,146)} = 1,169$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelir değişkeni ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Ekonomik Durum Artışı”** boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H15 hipotezi **desteklenmemiştir.**

4.5.16. H16 Hipotezinin Testi

Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Yanında Çalıştırdığı Kişi Sayısı ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Özgüven ve Özsaygı Artışı”** boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 31’de sunulmuştur.

Tablo 31. H16 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	n	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
Kredi Sonrası İstihdam => Özgüven/Özsaygı	0	110	4,01	,759	,610	,609	Desteklenmedi
	1	24	4,23	,597			
	2	13	4,12	,806			
	3 ve Daha Fazla	4	4,18	,550			
	Toplam	151	4,06	,733			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Özgüven ve Özsaygı Artışı”** boyutuna ilişkin algılarının Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Yanında Çalıştırdığı Kişi Sayısı değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,609>0,05$, $F_{(3,147)} = 0,610$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Yanında Çalıştırdığı Kişi Sayısı değişkeni ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Özgüven ve Özsaygı Artışı”** boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H16 hipotezi **desteklenmemiştir**.

4.5.17. H17 Hipotezinin Testi

Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Yanında Çalıştırdığı Kişi Sayısı ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Sosyal Statü Artışı”** boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 32’de sunulmuştur.

Tablo 32. H17 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	n	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
Kredi Sonrası İstihdam	0	110	4,29	,737			
	1	24	4,42	,559			
=>	2	13	4,45	,491	,540	,656	Desteklenmedi
Sosyal Statü	3 ve Daha Fazla	4	4,55	,300			
	Toplam	151	4,33	,685			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutuna ilişkin algılarının Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Yanında Çalıştırdığı Kişi Sayısı değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,656>0,05$, $F_{(3,147)} = 0,540$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Yanında Çalıştırdığı Kişi Sayısı değişkeni ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H17 hipotezi **desteklenmemiştir**.

4.5.18. H18 Hipotezinin Testi

Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Yanında Çalıştırdığı Kişi Sayısı ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Ekonomik Durum Artışı**” boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 33’te sunulmuştur.

Tablo 33. H18 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	n	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
Kredi	Sonrası ⁰	110	3,77	,820			
İstihdam	1	24	3,76	,819			
=>	2	13	3,97	,897	,540	,656	Desteklenmedi
Ekonomik Durum	3 ve Daha Fazla	4	3,33	,943			
	Toplam	151	3,77	,826			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Ekonomik Durum Artışı”** boyutuna ilişkin algılarının Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Yanında Çalıştırdığı Kişi Sayısı değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,656>0,05$, $F_{(3,147)} = 0,540$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Yanında Çalıştırdığı Kişi Sayısı değişkeni ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Ekonomik Durum Artışı”** boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H18 hipotezi **desteklenmemiştir**.

4.5.19. H19 Hipotezinin Testi

Kullandığı Kredi Miktarı ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından **“Özgüven ve Özsaygı Artışı”** boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla aOne-Way ANOVA sonuçları Tablo 34’te sunulmuştur.

Tablo 34. H19 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	n	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
Mikro Kredi Miktarı =>	1000 TL - 9999 TL Arası	79	3,93	,843	2,572	,080	Desteklenmedi
	10000 TL - 19999 TL Arası	38	4,22	,642			
Özgüven/Özsaygı	20000 TL ve Üzeri	34	4,17	,467			
	Toplam	151	4,06	,733			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Özgüven ve Özsaygı Artışı**” boyutuna ilişkin algılarının Kullandığı Kredi Miktarı değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,080>0,05$, $F_{(2,148)} = 2,572$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda Kullandığı Kredi Miktarı değişkeni ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Özgüven ve Özsaygı Artışı**” boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H19 hipotezi **desteklenmemiştir**.

4.5.20. H20 Hipotezinin Testi

Kullandığı Kredi Miktarı ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 35’te sunulmuştur.

Tablo 35. H20 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	n	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
Mikro Kredi Miktarı	1000 TL - 9999 TL	79	4,19	,766			
	10000 TL - 19999 TL Arası	38	4,41	,631	3,691	,027	Desteklendi
Sosyal Statü	20000 TL ve Üzeri	34	4,55	,444			
	Toplam	151	4,33	,685			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutuna ilişkin algılarının Kullandığı Kredi Miktarı değişkenine göre farklılık gösterdiği ($p=0,027<0,05$, $F_{(2,148)} = 3,691$) tespit edilmiştir.

Hangi gruplar arasında Kullandığı Kredi Miktarı değişkenine göre farklılıklar olduğunu ölçmek için Tukey HSD çoklu karşılaştırma testinden faydalanılmıştır.

Buna göre;

- “20000 TL ve Üzeri” seçeneğini işaretleyen katılımcıların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutuna ilişkin algılarının, “1000 TL - 9999 TL Arası” seçeneğini işaretleyen katılımcılardan daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda Kullandığı Kredi Miktarı değişkeni ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H20 hipotezi **desteklenmiştir**.

4.5.21. H21 Hipotezinin Testi

Kullandığı Kredi Miktarı ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Ekonomik Durum Artışı**” boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 36’da sunulmuştur.

Tablo 36. H21 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	n	Ort.	SS	F	P	Hipotez Sonucu
Mikro Kredi Miktarı => Ekonomik Durum	1000 TL - 9999 TL Arası	79	3,65	,884			
	10000 TL - 19999 TL Arası	38	3,93	,724	1,170	,174	Desteklenmedi
	20000 TL ve Üzeri	34	3,87	,770			
	Toplam	151	3,77	,826			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Ekonomik Durum Artışı**” boyutuna ilişkin algılarının Kullandığı Kredi Miktarı değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,174>0,05$, $F_{(2,148)} = 1,170$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda Kullandığı Kredi Miktarı değişkeni ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Ekonomik Durum Artışı**” boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H21 hipotezi **desteklenmemiştir**.

4.5.22. H22 Hipotezinin Testi

Mikro Kredi Kullanma Amacı ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Özgüven ve Özsaygı Artışı**” boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 37’de sunulmuştur.

Tablo 37. H22 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	n	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
Kredi Kullanma Amacı =>	İşimi Geliştirmek	72	4,15	,723	,835	,477	Desteklenmedi
	Yeni Bir İş Kurmak	10	3,97	,794			
	Aileme Katkıda Bulunmak	67	3,98	,741			
	Borçlarımı Ödemek	2	3,70	,566			
	Toplam	151	4,06	,733			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Özgüven ve Özsaygı Artışı**” boyutuna ilişkin algılarının Mikro Kredi Kullanma Amacı değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,477>0,05$, $F_{(3,147)} = 0,835$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda Mikro Kredi Kullanma Amacı değişkeni ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Özgüven ve Özsaygı Artışı**” boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H22 hipotezi desteklenmemiştir.

4.5.23. H23 Hipotezinin Testi

Mikro Kredi Kullanma Amacı ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 38’de sunulmuştur.

Tablo 38. H23 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	n	Ort.	SS	F	P	Hipotez Sonucu
Kredi Kullanma Amacı =>	İşimi Geliştirmek	72	4,43	,574	2,116	,101	Desteklenmedi
	Yeni Bir İş Kurmak	10	4,52	,391			
	Aileme Katkıda Bulunmak	67	4,21	,802			
Sosyal Statü	Borçlarımı Ödemek	2	3,70	,424			
	Toplam	151	4,33	,685			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutuna ilişkin algılarının Mikro Kredi Kullanma Amacı değişkenine göre farklılık göstermediği ($p=0,101>0,05$, $F_{(3,147)} = 2,116$) tespit edilmiştir.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda Mikro Kredi Kullanma Amacı değişkeni ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Sosyal Statü Artışı**” boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H23 hipotezi **desteklenmemiştir**.

4.5.24. H24 Hipotezinin Testi

Mikro Kredi Kullanma Amacı ile Mikro Kredinin Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Ekonomik Durum Artışı**” boyutu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla One-Way ANOVA sonuçları Tablo 39’de sunulmuştur.

Tablo 39. H24 Hipotezi İçin One-Way ANOVA Testi Sonuçları (n=151)

Hipotez	Seçenek	n	Ort.	SS	F	p	Hipotez Sonucu
Kredi Kullanma Amacı => Ekonomik Durum	İşimi Geliştirmek	72	3,98	,793	3,352	,021	Desteklendi
	Yeni Bir İş Kurmak	10	3,80	,864			
	Aileme Katkıda Bulunmak	67	3,55	,807			
	Borçlarımı Ödemek	2	3,50	1,179			
	Toplam	151	3,77	,826			

One-Way ANOVA Testi sonucuna göre; Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Ekonomik Durum Artışı**”boyutuna ilişkin algılarının Mikro Kredi Kullanma Amacı değişkenine göre farklılık gösterdiği ($p=0,021<0,05$, $F_{(3,147)} = 3,352$) tespit edilmiştir.

Hangi gruplar arasında Mikro Kredi Kullanma Amacı değişkenine göre farklılıklar olduğunu saptamak için Tukey HSD çoklu karşılaştırma testinden faydalanılmıştır.

Buna göre;

- “İşimi Geliştirmek” seçeneğini işaretleyen katılımcıların Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Ekonomik Durum Artışı**” boyutuna ilişkin algılarının, “Aileme Katkıda Bulunmak” seçeneğini işaretleyen katılımcılardan daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu durumda;

Mikrofinans Kurumundan mikro-kredi kullanan kadınlarda Mikro Kredi Kullanma Amacı değişkeni ile Sosyo-Ekonomik Etkileri Ölçeğinin alt boyutlarından “**Ekonomik Durum Artışı**” boyutu arasındaki anlamlı farklılığı araştıran H24 hipotezi **desteklenmiştir**.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın amaçlarından ilki, Gaziantep'te mikro kredi kullanan kadınların demografik değişkenlerini (yaş, medeni durum, eğitim düzeyleri) ve sosyo-ekonomik durumlarını belirlemektir. İkincisi ise bu kadınların, mikro kredi kullanmadan önceki ve mikro kredi kullandıktan sonraki yaşamlarında ne tür değişiklikler olduğunu ortaya koyabilmektir.

Türkiye'de kadınların iş gücüne katılımı ve istihdam oranları oldukça düşüktür. Özellikle kırsal kesimin eğitim düzeylerinin yetersizliği, eril ilişkilerle örülü kültür ve toplumsal cinsiyet temelli iş bölümü, Türkiye'de ve çoğu ülkede kadınların hem istihdama katılmalarını engellemekte hem de sosyal güvencesi olmayan düşük gelirli işlere yönelmelerine neden olmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de kadınların istihdamına teşvik amaçlı birçok plân denenmiştir. Ancak neredeyse hiçbiri rağbet görmemiştir.

Gaziantep'te yapılan alan araştırmasında kadın istihdamını arttırmak için mikro kredi uygulamasının etkisi ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırma da, verileri elde etmek için kullanılan teknik beşli likert tipinde hazırlanan önermelerden oluşan anket tercihi kullanılmıştır. Anketin birinci bölümünde Gaziantep ilindeki Mikro Finans Kurumundan mikro kredi kullanan kadınların demografik özelliklerini (yaş, medeni durum, eğitim durumu, mikro kredi almadan önceki aylık gelir, mikro kredi aldıktan sonraki aylık gelir, mikro kredi aldıktan sonra yanında çalıştırdığı kişi sayısı, ne kadar mikro kredi kullandığı, mikro kredi kullanma amacı) belirlemeye yönelik sorulardır. Anketin ikinci bölümünde ise, yine aynı kurumdan mikro kredi kullanan kadınların sosyo-ekonomik hayatlarına olası etkilerine ilişkin algıları, geçişleme ve güvenilirlik çalışmaları yapılan ölçekle ölçülmüştür.

Araştırmanın bulgularına göre, mikro kredi alan kadınların yarısından fazlasını 18-30 yaş arası kadınlar oluşturmuş ve yine azımsanmayacak bir oranla (35,8) 31-45 yaş arası kadınlar mikro kredi kullanıcılarıdır. Medeni durumlarına bakıldığında ise %86,8'lik bir bulgu ile evli ve çocuklu kadınları görmekteyiz. Eğitim durumuna gelindiğinde ise en fazla oranın (82,1) ilköğretim olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılanların mikro kredi almadan önceki aylık gelirlerine bakıldığında %69,5'inin yani araştırmaya katılanların 151 kişiden 105'inin aylık gelirlerinin 0 ile 1.000 TL olduğu, bir diğer ifade ile gelirlerinin olmadığı yoksulluk sınırının altındaki kişiler olduğu göze çarpmaktadır ki 2019 Şubat ayı verilerine göre 4 kişilik

bir ailenin yoksulluk sınırı 6.609 TL'dir (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu-TİSK). Ankete cevap verenlerin mikro kredi aldıktan sonraki aylık gelirlerinde artış gözlemlenmiş ve 0-1.000 TL gelirleri olan 105 kişi %17,9 ile 27 kişiye düşmüş ve mikro kredinin gelirlerini arttırdıkları gözlemlenmiştir. Araştırmaya katılanların %72,8'i mikro kredi aldıktan sonra da yanlarında kimseyi çalıştırmamış ve gelirin aile içerisinde kalmasını sağlamışlardır. Katılımcıların kullandıkları mikro kredi miktarına baktığımızda ise %52,3 ü 1.000 TL ile 9.999 TL arasında mikro kredi kullandıklarını söylemiş, geriye kalan 72 kişiden 38'i 10.000 ile 19.000 TL, 34 kişi de 20.000 TL ve üzeri bir miktar aldığını söylemiştir. Son olarak katılımcıların amacına baktığımızda ise katılımcıların yaklaşık yarısının cevabının aynı olduğu yani işlerini geliştirmek olduğunu (%47,7) ve yine azımsanmayacak bir oranda ailelerine katkıda bulunmak olduğunu (%44,4) görmekteyiz.

Anket sonucuna göre, Mikro Finans Kurumundan mikro kredi kullanan kadınların H1 hipotezinde görüldüğü gibi sosyo-ekonomik etkileri ölçeğinin alt boyutlarından özgüven ve özsaygı artışı boyutuna ilişkin algılarının yaş değişkenine göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Yani hangi yaş aralığı olursa olsun mikro kredi uygulamasının özgüven ve özsaygıyı arttırmaya destek olduğu görülmüştür. H2 hipotezine bakıldığı zaman sosyal statü artışının yaş değişkenine göre bir farklılık göstermediği, yaş grubu fark etmeksizin sosyal statü artışı sağladığı görülmüştür. H3 hipotezinde ise, ekonomik durum artışının yaşa göre farklı olup olmadı tespit edilmeye çalışılmış ve herhangi bir farklılığın olmadığı, mikro kredinin ekonomik durumu arttırdığı gözlemlenmiştir. H4 hipotezinde, kredi kullanan kadınların sosyo-ekonomik etkileri ölçeğinin alt boyutu olan özgüven ve özsaygı artışının bu defa medeni durum değişkenine göre bir farklılık gösterip göstermediği tespit edilmeye çalışılmış ve mikro kredinin medeni duruma göre bir farklılık göstermediği, mikro kredi alan kadınların ister evli ister bekâr olsun özgüvenlerinde artış olduğu ortaya çıkmıştır. H5 hipotezi sonucuna göre, sosyal statü boyutuna ilişkin algıların medeni durum değişkenine göre bir farklılık göstermediği, medeni durumun sosyal statü artışında bir engel olmadığı görülmüştür. H6 hipotezinde mikro kredi kullanan kadınların medeni durumlarının ekonomik durum artışına ilişkin farklılık göstermediği anlaşılmış ve mikro kredinin evli veya bekâr kadınların ekonomik durumlarında bir artış sağladığı gözlemlenmiştir. H7 hipotez testi sonucuna göre; Mikro Finans Kurumundan mikro kredi kullanan kadınların sosyo-ekonomik etkileri ölçeğinin alt boyutlarından biri olan özgüven ve özsaygı artışı boyutuna ilişkin algıların eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermediği tespit edilmiş ve eğitim durumunun mikro kredi alan kadınların özgüven ve öz saygısının artmasına engel olmadığı görülmüştür. H8 hipotezi

sonucuna göre eğitim durumunun mikro kredi kullanan kadınların sosyal statülerinin artışında bir engel olmadığı, eğitim durumu ne olursa olsun mikro kredinin kadınların sosyal statüsünde artış sağladığı görülmüştür. H9 hipotez sonucuna göre mikro kredi kullanan kadınların ekonomik durum artışı incelenmiş ve eğitim seviyesinin farklılığı mikro kredi kullanan kadınların ekonomik durumlarının artmasında sorun olmadığı gözlemlenmiştir. H10, H11, H12 hipotezlerin sonucuna bakıldığında mikro kredi kullanan kadınların mikro kredi almadan önceki gelirlerinin özgüven ve özsaygı, sosyal statü, ekonomik durum boyutlarında anlamlı bir farklılık göstermediği, yani mikro kredi kullanan kadınların mikro kredi kullanmadan önceki durumlarını tümünde bir artış sağladığı görülmüştür. Yine aynı şekilde H13, H14 ve H15 hipotez sonuçlarının, mikro kredi kullanan kadınlarda mikro kredi aldıktan sonraki aylık gelirlerinin artması, özgüven-özsaygı artışı, sosyal statü artışı ve ekonomik durum artışına destek olduğu görülmüştür. Sonraki H16, H17 ve H18 hipotezlere gelindiğinde mikro kredi kullanan kadınların mikro kredi kullandıktan sonra yanlarında çalıştırdıkları kişi sayısı ile ilgili olduğu görülmüştür. Mikro kredi alan kadınların, mikro kredi kullandıktan sonra yanlarında çalıştırdıkları kişi sayısının kendilerine olan özgüven ve özsaygılarında, sosyal statülerinde ve ekonomik durum gibi değişkenlerin artmış olduğu görülmektedir. H19 hipotezinin sonucunda mikro kredi kullanan kadınların kullandıkları toplam kredi miktarının özgüven ve özsaygı artışında olumlu bir etkisinin olduğu, fakat H20 hipotezinin sonucunun mikro kredi kullanan kadınların kullandıkları toplam mikro kredi tutarının sosyal statü de bir değişiklik göstermediği anlaşılmıştır. H21 analiz testinin sonucunda ise yine mikro kredi kullanan kadınların kullandıkları mikro kredi tutarının ekonomik durumlarında bir artış olduğunu ifade etmişler ve test sonucunda doğruluğu ispatlanmıştır. Son olarak ise H22 ve H23 hipotezlerinin mikro kredi kullanan kadınların mikro kredi kullanma amaçlarına bakıldığında, kadınların özgüven-özsaygı ve sosyal statülerinde artış olduğu gözlemlenmiş fakat H24 hipotezinin sonucunda Mikro kredi kullanan kadınların kredi kullanma amacının ekonomik durum artışında fayda sağlamadığı görülmüştür.

Mikro kredi uygulamalarının yoksulluk seviyesinin altında ve eğitim düzeyi ortalamasının çok altında olan kadınların gelirlerini ve kadınların iş gücüne katılım oranlarını az da olsa arttırdığını göstermiştir. Ayrıca, kadınların maddi kaynaklara erişimini sağlamak ve güç kaynakları üzerindeki kontrolünü iyileştirmek amacıyla mikro kredi programlarındaki kadınları hedeflemeye yönelik olan mikro kredi programları, amaçlarını gerçekleştirmiştir diyebiliriz. Kadınların maddi varlıklara erişimini sağlamak ve kendi haklarının farkına varmalarını sağladıklarından, programların kadınların katılımına çok az alan sağlayan

geleneksel beklentileri ikinci plana atmaları olağandır. Çünkü kadınların işi sadece çocuk bakmak, evi temizlemek, yemek yapmaktan ibaret değildir. Tüm bunlar dışında mikro kredi alan kadınların az bir kısmı da olsa okuma yazmayı öğrenmiş, bir başkasına ihtiyaç duymadan kendi işlerini halledebilmiştir.

Öneriler

Yapılan araştırmada görülmüştür ki kredilerin bir kısmının iş için kullanıldığı bir kısmının ise aile harcamaları için kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Bu boyutta yerel idarecilerin, STK'nın, üniversitelerin ve diğer eğitim kurumlarının iş birliği ile o bölgedeki yoksul kadınların çeşitli yönleri ile profili çıkarılabilir ve o bölgedeki tüketim ihtiyaçları ve hammadde kaynakları da incelenerek kadınların üretimde hangi alana yönelmesi gerektiği konusunda tespitler yapılarak eğitimler düzenlenebilir. Böylece hem kaynakların etkin kullanımı hem de sistemin temel felsefesinin yani yoksulluğun giderilmesi noktasında önemli bir katkı sağlanabilir. Ayrıca, iç piyasada talep yetersizliği taşıyan ve yerel kültür özellik taşıyan malların ihracatı konusunda çeşitli destekler sağlanabilir.

Kadınların güçlendirilmesi sürdürülebilir kalkınmanın kritik bir parçasıdır. Mikro kredi, kadın üyelerinin hane halkı içerisinde karar alma sürecine, eğitim, sağlık, tasarruf ve evliliklerine kadar çoğu konuda yardımcı olmuştur. Ancak mikro kredi programları tek başına kadınları güçlendirme de yeterli olmamaktadır. Mikro kredi kadınların güçlenmesinde sadece küçük bir destek sağlayarak kaynaklara erişimini teşvik etmektedir. Bu nedenle, bu çalışmanın varsayımlarının göreceli olarak doğru olduğunu söyleyebiliriz. Fakat elbette mikro kredi programlarının ve sosyal sorunların bazı sınırlamaları vardır. Mikro kredilerin kadınların güçlendirilmesi ve etkisi sosyal, kültürel ve politik gibi faktörlere bağlıdır. Bu nedenle ülkenin sosyal kültürel ve politik ortamının kadınlar lehine güçlendirilmesi gerekir.

Mikro kredi, kadınların güçlenmesi sürecine anlamlı bir şekilde katkıda bulunmuştur. Bununla birlikte, süreci teşvik etmek ve devam ettirmek için çeşitli alternatifler üretmiştir. Kadınların sosyal, ekonomik ve politik statüsünün güçlendirilmesi ve özerkliği, hem şeffaf hem de hesap verilebilir hükümet ve idarenin elde edilmesi için şarttır.

Kadınların ekonomik olarak güçlendirilmesi açısından yapılması gerekenlerden biri mikro kredinin gerçekten çok zor durumda olan, yoksulluk sınırının altında yaşayan insanlara ulaşip ulaşmadığını kontrol etmektir. Öte yandan mikro kredinin varlığından bile haberdar olmayan çok fazla kadın olduğu görülmüş ve mikro kredinin daha fazla alana yayılması gerektiği konusu dikkate alınmalıdır. Ayrıca mikro kredinin sürdürülebilirliği de kredi

sağlamak kadar önemlidir. Mikro kredilerden alınan yüksek faizin düşürülmesi mikro kredi kullanan kadınlara daha fazla gelirin sağlanması demektir. Bu yüzden faiz oranlarının da düşürülmesi gerekmektedir.

Kadınların güçlendirilmesi adına yapılması gereken bir diğer öneri, kadınlara daha fazla alan sunmaktır. Çünkü kadınlar özellikle kırsal alandaki kadınlar eve hapsolmuş ve sadece evle ilgilenmek zorunda bırakılmışlardır. Kadınların da toplumun bir parçası olduğu unutulmamalıdır. Bu yüzden ekonomik olsun, sosyal olsun her açıdan kadınlara erkekler kadar önem verilmeli, ikinci plana atılmamalıdır. Çünkü kadınlar güçlendirilirse çocuklar da güçlenir, çocuklar güçlenirse aile güçlenir ve aile güçlenirse toplum güçlenir. Yaptığımız çalışmada mikro kredilerin kadın girişimciliğini arttırmada çok etkili olmadığı ama kadının özgüveninin arttırılmasında önemli rol aldığı ortaya çıkmıştır.

KAYNAKÇA

- Akgül, H. F. (2018). TGMP Faaliyet Raporu. www.tgmp.net/admin/pages/files/faaliyet_raporu_TR.pdf
- Ali, J. and Hakim, R.A. (2012), The Impact of Microcredit Program on Women Empowerment: Evidence From Bangladesh, *OIDA International Journal of Sustainable Development*, 3 (11-20)
- Alpaslan, C. (2015). *Mikro Kredinin Kadın Yoksulluğunu Azaltmadaki Rolü: Niğde Örneği*. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Niğde.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: SPSS Uygulamalı*. 6. Baskı İstanbul: Avcı Ofset.
- Amin, R., Becker, S. and Bayes, A. (1998), NGO Promoted Micro-Credit Programs and Women Empowerment: Quantitative and Qualitative Evidence, *The Journal of Developing Areas*, 2(32).
- Balcı, A. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Banerjee, A., Duflo, E., Glennerster, R. and Kinnan, C. (2009), *The Miracle of Microfinance? Evidence from a Randomized Evaluation*, Centre for Micro Finance, IEMR Research, Working Paper Series No:31
- Beairsto, B. and Ruohotie, P. (2003), *Empowering Professionals As Lifelong Learners*, Tampere, Finland: University of Tmpere.
- Belwal, R., Tamiru, M. and Singh, G. (2012), *Microfinance and Sustained Economic Improvement: Women Small-Scale Entrepreneurs in Ethiopia*
- Bennett, R., ve Dann, S. (2000). The Changing Experience of Australian Female Entrepreneurs. *Gender, Work and Organization*, 75-83.
- Bhusal, M.K. (2010). *Does Microfinance Really Empower?.* Diaconia University of Applied Sciences, Degree Programme in Social Services, Thesis.
- Bhuyan, D. (2006) *Women Empowerment: A Challenge of 21st Century-Concept Paper*, Orissa Review, January

Chilukuri, S. (2014), *Effective Credit Approval and Appraisal Sytem: Loan Review Mechanism o Commercial Banks.*

Cornwall, A., & Edwards, J (2010) *Introduction: negotiating Empowerment. IDS Bulletin* 42 (2):1-19

Crystal Ayres, (2019), *12 Benefits of Microfinance in Developing Countries.* Erişim: 11.06.2019 <https://vittana.org/12-benefits-of-microfinance-in-developing-countries>

Çelik, M , Turunç, Ö , Bilgin, N . (2015). *Çalışanların Örgütsel Adalet Algularının Psikolojik Sermaye Üzerine Etkisi: Çalışanların İyilik Halinin Düzenleyici Rolü.* Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16 (4), 559-585. DOI: 10.16953/deusbed.25259

D'Espallier, B., Guerin, I. and Mersland, R. (2011). *Women and Repayment in Microfinance: A Global Analysis.* World Development, 39 (758-772)

Development Cooperation Partnerships, Tampere university Press, Tampere Finland.

Dewettink, K., Jagdip Singh, Buyens, D. (2003). *Psychological Empowerment in The Workplace: Reviewing the Empowerment Effects on Critical Work Outcomes.* Working Paper

Doğan-Burtan, B. ve Kaya, M. (2013). *Yoksullukla Mücadelede Mikrokredi Sistemi: Diyarbakır Örneği.* Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 12 (45), 144-170.

Duvendack, M., Palmer, R., Vaessen, J., (2014). *Mikrokredinin Hane Halkı Harcamalarında Kadınların Kontrolü Üzerindeki Etkisi: Gelişmekte Olan Ülkeler-Sistematik Bir İnceleme*

Ece, S. (2014). *Mikro Kredi Kullanan Kadınlar: Şırnak Örneği.* Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

ELLA Evidence and Lesons From Latin America (12.05.2019)

FAO. (2000). *Microcredit: Effects on Rural Poverty and the Environment.* Rome: Food and Agriculture Organization Of The United Nations.

Federal Reserve System Guvernörler Kurulu
(2007), <https://www.federalreserve.gov/newsevents/speech/bernanke20071106a.htm>
(12.06.2019)

Findev Gateway a Program of CGAP (12.06.2019)

Galab, S. and Rao, N.C. (2003) Women's Self-Help Groups, Poverty Alleviation and Empowerment, *Economic and Political Weekly*, Vol. 38, No. 12/13 (Mar. 22 - Apr. 4,2003), pp. 1274-1283.

- Ghodsee, K. ve College, B. (2003). *Rethinking Development Templates: Women and Microcredit in Post-Socialist Southeastern Europe*. *The Anthropology of East Europe Review*, 65-71.
- Goetz, S.M., ve Gupta, R.S. (1996). *Who Takes the Credit? Gender, Power, and Control Over Loan Use in Rural Credit Programs in Bangladesh*. *World Development*, 45-63.
- Graflund, F. (2013). *The Impact of Microcredit on Women's Empowerment. A Case Study of Microcredit in The Tangail District, Bangladesh*. Lund University- Department of Economics Bachelor Thesis – Minor Field Study.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Güzel, S. (2011), *Kadın Yoksulluğu ile Mücadelede Dünya Bankası ve Mikro Kredi Uygulaması, Türkiye Açısından Bir Değerlendirme*
- Hair, J., Anderson, F.M., Tahtam, E. and Black, J.M. (1995). *Multivariate Data Analysis With Readings*. New York: Prentice-Hall.
- Herrenkhol, R. C., Judson, G. T. and Heffner, J. A. (1999), *Defining and Measuring Employee Empowerment*, *The Journal of Applied Behavioral Science*.
- <https://goodshepherdmicrofinance.org.au/history/> (12.06.2019)
- <https://nils.com.au> (12.06.2019)
- <https://www.adie.org/notre-historie/>
- <https://www.babyloan.org/en/arnaud-poissonnier-ceo>
- Hunt, J. and Kasynathan, N. (2001) *Patway to Empowerment? Reflection on Microcredit and Transformation of Gender Relation in South Asia*. *Gender and Development*, 9 (1): 42-52
- Hunt, J., ve Kasynathan, N. (2002). *Reflections on Microfinance and Women's Empowerment*. *Development Bulletin*, 71,75.
- Islamic Research and Training Institute (2008). *Islamic Microfinance Development: Challenges and Initiatives*, Policy Dialogue Paper, No:2
- Järvinen, T. (2007) *Empowerment-A Challenge of Non-Governmental Organisations in s. 60* *Journal of Microfinance*. *Mikro Finans Programının Çocukların Eğitimine Etkisi*
- Kabeer, N. and Huq, L. (2010), *The Power of relations: Love and Solidarity in a Landless Women's Organisation in Rural Bangladesh*, *IDS Bulletin* 41 (2): 79-87

- Korankye, A. A. (2014), *Causes and Control of Loan Default/Delinquency in Microfinance Institutions in Ghana*.
- Korankye, A. A. (2014), *The Impact of E-Banking on Customer Service and Profitability of Bank sin Ghana*, Global Journal of Commerce & Management Perspective
- Kulkarni, V., S., (2011), *Women's empowerment and Microfinance, An Asian Perspective Study*, Occasional paper, IFAD.
- Le Figaro Fransız Dergisi (Erişim: 30/05/2019)
- Lorcu, F. (2015). *Örneklerle Veri Analizi, SPSS Uygulamalı*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Mohan, R. and Ray, P. (2017), *Indian Financial Sector: Structure, Trends and Tums*, IMF Working Paper.
- Nair, G. K. (2014), *Influence of Risk Management on Performance: An Empirical Study of International Islamic Bank*, International Journal of Economics and Financial Issues.
- Navajas, S. and Tejerina, L. (2006). *Microfinance in Latin America and the Caribbean: Connecting Supply and Demand*. American Development Bank.
<https://www.researchgate.net/publication/254422969>
- Ören, K., Negiz, N. ve Akman, E. (2012). *Kadınların Yoksullukla Mücadele Aracı Mikrokredi: Deneyimler Üzerine Bir İnceleme*, Atatürk Üniversitesi, İİBF Dergisi, 26 (2), 313-338.
- Özdamar, K. (1999). *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi 1. Eskişehir*: Kaan Kitapevi.
- Özmen, F. (2012). *Türkiye'de Kadın İstihdamı ve Mikrokredi*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Vizyoner Dergisi. 33 (6), 109-130.
- Quibria, M. G. (2012), *Microcredit and Poverty Alleviation: Can Microcredit Close The Deal?*
- Saduman, H. O. (2005), *Interest Free Banking in Turkey: A Study of Customer Satisfaction and Bank Selection Criteria*, J. Econ. Cooperation 26 (4): 51-86
- Siitonen, J. (1999), *Voimaantumisteorian Perusteiden Hahmottelua*, Outlining the Basis of Empowerment Theory. PhD Diss, University of Oulu, Oulu, Finland.
- Singh, A. (2016), *Study on Liquidity of Indian Banks: An Empirical Analysis of Scheduled Commercial Banks*, Article in International Journal of Business Excellence
- Sravani, M. (2014), *Technical Efficiency of Public Sector Banks in Intia Using Data Envelopment Analysis*, IOSR Journal of Business and Management, 16 (9): 52-59

stateofthecampaign.org

Swapna, K. (2017). *Impact of Microfinance on Women Entrepreneurship. International Journal of Business Administration and Management*, 7 (1), 229-241.

Şengür, M. ve Taban, S. (2012). *Yoksullukla Mücadele Stratejisi Olarak Mikrokredi Uygulaması: Eskişehir İli Örneği*. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi. 59-89.

Şeşen, H. (2010). *Öncülleri ve Sonuçları ile Örgüt İçi Girişimcilik: Türk Savunma Sanayinde Bir Uygulama*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kara Harp Okulu, Ankara.

Tarozzi, A., Desai, J. and Johnson, K. (2015), *The Impacts of Microcredit: Evidence From Ethiopia*, American Economic Journal: Applied Economics. 54-89

TGMP Faaliyet Raporu (26.05.2019) www.tgmp.net

www.crea-sol.fr/qui-sommes-nous

www.fernsoftwarw.com/blog/real-world/examples-of-innovative-microfinance-institutions-hamilton-microfinance-clup/

www.tkv-dft.org.tr (Erişim: 27.05.2019).

Yoksulluğun Önlenmesinde Mikro Kredi Uygulamaları ve Türkiye, s.12-13. COMCEC www.comcec.org.

Zarina, M.N., Dalilah, Y. ve Kamil, A.A. (2011). *Improving the Livelihood of Single Mothers Through Microcredit Facilities*. IEEE Colluquium om Humanities, Science and Engineering Research, 586-591.

EKLER

ANKET FORMU

Sayın Katılımcı,

Bu anket, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde gerçekleştirilen “.....” adlı Yüksek Lisans tezine veri sağlamak amacıyla uygulanmaktadır. Ankette işletme ve kişi isimleri yer almamakta ve elde edilen veriler sadece bilimsel amaçlı olarak kullanılacak olup üçüncü şahıslarla asla paylaşılmayacaktır. Bu araştırmanın başarısı ve geçerliliği; verdiğiniz doğru cevaplara bağlıdır. Gösterdiğiniz ilgiye teşekkür ederiz.

.....
Yüksek Lisans Öğrencisi
Hasan Kalyoncu Üniversitesi

.....
Danışman
Hasan Kalyoncu Üniversitesi

DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER

1. Yaşınızı Belirtiniz.

- a. 18-30 Yaş Arası b. 31-45 Yaş Arası c. 46-60 Yaş Arası d. 60'dan Fazla

2. Medeni Durumunuzu belirtiniz.

- a. Bekar b. Evli Çocuksuz c. Evli Çocuklu d. Dul/Boşanmış

3. Eğitim Durumunuzu belirtiniz.

- a. Okur Yazar Değil b. İlköğretim c. Lise d. Üniversite

4. Mikro Kredi Almadan Önceki Aylık Gelirinizi belirtiniz.

- a. 0-1000 TL Arası b. 1001-2000 TL Arası c. 2001-3000 TL Arası
d. 3001-4000 TL Arası e. 4000 TL'den Fazla

5. Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Aylık Gelirinizi belirtiniz.

- a. 0-1000 TL Arası b. 1001-2000 TL Arası c. 2001-3000 TL Arası
d. 3001-4000 TL Arası e. 4000 TL'den Fazla

6. Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Yanınızda Çalıştırdığınız Kişi Sayısını belirtiniz?

- a. 0 b. 1 c. 2 d. 3 ve Daha Fazla

7. Ne Kadar Mikro Kredi Kullandınız?

.....TL

8. Mikro Kredi Kullanma Amacınızı belirtiniz?

- a. İşimi Geliştirmek b. Yeni Bir İş Kurmak c. Aileme Katkıda Bulunmak d. Borçlarımı Ödemek

Lütfen aşağıdaki ifadelere katılım düzeyinizi (En Az:1, En Çok 5) puanlandırınız.					
1: Kesinlikle Katılmıyorum	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2: Katılmıyorum					
3:Çok Az Katılıyorum					
4: Katılıyorum					
5:Kesinlikle Katılıyorum					
Ekonomik Durumdaki Artış					
1- Mikro kredi kullandıktan sonra gelirim arttı.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2- Mikro kredi kullandıktan sonra tüketim harcamalarım arttı.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3- Mikro kredi kullandıktan sonra harcamalarım üzerindeki kontrolüm arttı.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4- Mikro kredi kullandıktan sonra yaşam standartlarımı sürdürebileceğime dair güvenim arttı.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Kendine Saygı/Onur					
1- Mikro kredi kullandıktan sonra liderlik yeteneğim arttı.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2- Mikro kredi kullandıktan sonra grup içinde çalışma becerim arttı.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3- Mikro kredi kullandıktan sonra anlaşmazlıkları çözme becerim arttı.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4- Mikro kredi kullandıktan sonra iş ve özel yaşamımda karar verme özgürlüğüm arttı.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5- Mikro kredi kullandıktan sonra iş hayatımdaki tanınırlığım arttı.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Kendine Güven/Özgüven					
1- Mikro kredi kullandıktan sonra ileriye/geleceğe dönük olma yönüm arttı.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2- Mikro kredi kullandıktan sonra eleştirilere tahammül düzeyim arttı.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3- Mikro kredi kullandıktan sonra risk alma düzeyim arttı.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4- Mikro kredi kullandıktan sonra diğer insanları etkileme/ikna etme becerim arttı.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Sosyal Statü					
1- Mikro kredi kullandıktan sonra sosyal çevremdeki pozitif imajım arttı.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2- Mikro kredi kullandıktan sonra sosyal çevremde daha fazla cinsiyet eşitliğine sahip oldum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3- Mikro kredi kullandıktan sonra daha fazla sosyalleşme imkanım oldu.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4- Mikro kredi kullandıktan sonra topluma yararlı işlerde daha fazla yer aldım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5- Mikro kredi kullandıktan sonra diğer kadınları girişimcilik konusunda cesaretlendirmeye çalıştım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

HİPOTEZ TESTLERİ

HİPOTEZ	HİPOTEZİN ADI	HİPOTEZİN SONUCU
H1 Hipotezi	Yaşın özgüven ve özsaygı artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H2 Hipotezi	Yaşın sosyal statü artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H3 Hipotezi	Yaşın ekonomik durum artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H4 Hipotezi	Medeni durumun özgüven ve özsaygı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H5 Hipotezi	Medeni durumun sosyal statü artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H6 Hipotezi	Medeni durumun ekonomik durum artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H7 Hipotezi	Eğitim durumunun özgüven ve özsaygı artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H8 Hipotezi	Eğitim durumunun sosyal statü artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H9 Hipotezi	Eğitim durumunun ekonomik durum artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H10 Hipotezi	Önceki aylık gelirin özgüven ve özsaygı artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H11 Hipotezi	Önceki aylık gelirin sosyal statü artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H12 Hipotezi	Önceki aylık gelirin ekonomik durum artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H13 Hipotezi	Sonraki aylık gelirin özgüven ve özsaygı artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H14 Hipotezi	Sonraki aylık gelirin sosyal statü artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H15 Hipotezi	Sonraki aylık gelirin ekonomik durum artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H16 Hipotezi	Kredi sonrası istihdamın özgüven ve özsaygı artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H17 Hipotezi	Kredi sonrası istihdamın sosyal statü artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H18 Hipotezi	Kredi sonrası istihdamın ekonomik durum artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H19 Hipotezi	Mikro kredi miktarının özgüven ve özsaygı artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H20 Hipotezi	Mikro kredi miktarının sosyal statü artışı üzerindeki etkisi	Desteklenmedi
H21 Hipotezi	Mikro kredi miktarının ekonomik durum artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H22 Hipotezi	Kredi kullanma amacının özgüven ve özsaygı artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H23 Hipotezi	Kredi kullanma amacının sosyal statü artışı üzerindeki etkisi	Desteklendi
H24 Hipotezi	Kredi kullanma amacının ekonomik durum artışı üzerindeki etkisi	Desteklenmedi

